

Beleidsvisie Sport

2002 - 2006

December 2002

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Visie en doelstelling van het Alkmaarse sportbeleid	
2.1. Waarom sport?	5
2.2. Sportstimulering	6
2.3. Georganiseerde, ongeorganiseerde, anders georganiseerd	7
2.4. Accommodaties en subsidies	8
2.5. Regie, uitvoering en overleg	9
2.6. Concrete doelen	10
3. Sportbeleid in uitvoering	
3.1. Sport en gezondheid	11
3.2. Breedtesport. Voortzetting "stadsbreed sporten".	13
3.2.1. Schoolsport	15
3.2.2. Georganiseerde sport	16
3.2.3. Wijkgericht sporten	16
3.2.4. Ongeorganiseerde sport	17
3.2.5. Onvoorziene vragen	17
3.3. Breedtesport. Sport voor specifieke doelgroepen.	
3.3.1. Jeugd	18
3.3.2. Mensen met een functionele beperking	19
3.3.3. Allochtonen	20
3.3.4. Gay sporters	20
3.3.5. 55-plussers	21
3.3.6. Vrouwen en meisjes	21
3.3.7. Lagere inkomensgroepen	21
3.4. Topsport.	21
4. Instrumenten voor de uitvoering van het sportbeleid	
4.1. Sportaccommodaties	25
4.2. Investerings en subsidies	26
4.3. Overleg met het veld	27
5. Evaluatie en controle	29
6. Samenvatting van de beleidsvoornemens	
6.1. Beleidsvisie	30
6.2. Masterplan Sportaccommodaties	33
Bijlagen:	
1. Definities	35
2. Sportdeelname in Alkmaar	36
3. Bereikbaarheid ambtenaren	38

1. Inleiding

Sport heeft nog nooit zo'n belangrijke plaats in de samenleving ingenomen als nu, aan het begin van de 21^e eeuw. Maar wat is sport? De prestaties van topsporters trekken doorgaans de meeste aandacht. Er zijn echter slechts weinig mensen die zelf topsport bedrijven. Voor sommige mensen beperkt de sportdeelname zich tot een passief genoegen: op de tribune of voor de TV. Voor veel meer mensen – van de Alkmaarders ongeveer de helft – betekent sport echter: één of twee keer in de week zelf actief zijn bij een sportvereniging, een sportschool of zomaar, ongebonden. Sommigen doen dat helemaal alleen, anderen hebben tenminste één medespeler of tegenstander nodig om hun sport te kunnen beoefenen, weer anderen geven er de voorkeur aan in een team te sporten. Sommigen willen daarbij hun krachten regelmatig meten in een competitie met anderen, voor anderen staat de waarde van beweging en sociaal contact voorop. Dit brede sportscala vatten we tegenwoordig samen in de term *breedtesport*. De topsport staat niet los van de breedtesport: ze komt eruit voort en heeft er tegelijkertijd een grote uitstraling op. Er is een wisselwerking tussen topsport en breedtesport.

Sport is doorgaans een activiteit die door de sporters zelf wordt georganiseerd. Dat dit lang niet zo vanzelfsprekend is als het klinkt, blijkt wel nu het steeds moeilijker wordt vrijwilligers te vinden voor die vele activiteiten. Weinig mensen zullen tijdens het sporten aan de overheid denken. Toch speelt die ook een belangrijke rol in de sport. Rijks- en provinciale overheden beperken zich tot het beschikbaar stellen van geld ten behoeve van bepaalde, nauwkeurig omschreven doelen die zij voor ogen hebben. Gemeenten bemoeien zich actiever met de sport. Zo ook Alkmaar. *De gemeente ziet het als haar doel de inwoners te stimuleren deel te nemen aan sport en te bevorderen dat hun de mogelijkheden worden geboden om op verantwoorde wijze, tegen een aanvaardbare eigen bijdrage en overeenkomstig eigen aanleg, interesse en mogelijkheden te kunnen sporten.* Zo formuleerden wij onze doelstelling in 1997, en dat is nog steeds ons streven.

Dat betekent dat wij actief streven naar het stimuleren van sport en beweging bij alle Alkmaarders. Van sommige groepen mensen is bekend dat ze minder dan gemiddeld in beweging komen. Aan die groepen willen we dus extra aandacht besteden: jeugd, allochtonen, gehandicapten en senioren. Waar nodig willen wij ook de “infrastructuur” van het sportaanbod versterken: sportorganisaties, accommodaties, overlegvormen, vrijwilligerswerk in de sport.

Onze visie op gemeentelijk sportbeleid komt niet uit de lucht vallen. Ze borduurt voort op de nota “Sport in Alkmaar”, door de raad vastgesteld in 1997. De belangrijkste speerpunt in die nota was het sportstimuleringsplan voor de jeugd. In 1998 werd een “sportstimulator” aangesteld die een ambitieus project opstartte om de jeugd aan het sporten te krijgen en te houden. Mede dankzij een stimuleringsmaatregel van het ministerie van VWS ontwikkelden gemeente, sportstimulator en Sportraad gezamenlijk een nog meeromvattend plan, waarmee ook andere doelgroepen moesten worden bereikt. Dit was het project “Stadsbreed sporten in Alkmaar”, door de raad vastgesteld in 1999.

Sindsdien zijn de ontwikkelingen snel gegaan. De sportstimulator groeide uit tot een “sportbureau”: een steunpunt voor sportkennismaking, verenigingsondersteuning, buurtsport, vakantieactiviteiten en een vraagbaak voor alle sportminnende Alkmaarders. Op dit moment verzorgt of ondersteunt het

sportbureau jaarlijks ca. 50 activiteiten voor mensen van alle leeftijden, waarbij het aantal deelnemers varieert van 20 tot 2000. Om de doorstroming van deze evenementen naar permanente sportbeoefening te bevorderen, wordt in de meeste gevallen samengewerkt met de georganiseerde sport.

Gemeentelijk sportbeleid is van oudsher voor een aanzienlijk deel ook accommodatiebeleid. In het afgelopen voorjaar presenteerden wij ons “Masterplan Sportaccommodaties” in concept. Dit plan was geworteld in dezelfde beleidsvisie als de sportstimuleringsactiviteiten. Toch voelden wij de behoefte deze visie te actualiseren – een behoefte die blijkens de reacties van de raadscommissie Maatschappelijke Ontwikkeling en de Sportraad door anderen werd gedeeld. Met de definitieve presentatie van het Masterplan aan de raad hebben wij dan ook gewacht totdat het mogelijk was tegelijkertijd ook deze geactualiseerde sportbeleidsvisie voor te leggen. Om aan te geven hoezeer deze twee stukken met elkaar verweven zijn, zijn delen van het concept-Masterplan overgebracht naar deze beleidsnotitie. In het hierbij gepresenteerde Masterplan zijn bovendien alle door ons overgenomen inspraakreacties – en dat zijn er vele – verwerkt.

Deze notitie gaat over de verantwoordelijkheid en de rol van de Gemeente Alkmaar in het sportbeleid, over de prioriteiten en over de middelen om onze doelstellingen te bereiken. Ze geeft de contouren weer van het beleid dat ons voor ogen staat. De uitvoering van dit beleid laten we, op basis van goede afspraken, over aan de uitvoerende organisatie(s). Na een uiteenzetting van onze visie en doelen (hoofdstuk 2) volgen onze beleidsvoornemens in hoofdlijnen, zowel ten aanzien van de sportstimulering als ten aanzien van de sportinfrastructuur (hoofdstuk 3 en 4).

De beleidsvoornemens staan in de marge genummerd: **(1)**, **(2)** enz.

2. Visie en doelen van het Alkmaarse sportbeleid

2.1. Waarom sport?

“Sport is leuk.” Hoewel niet iedereen deze uitspraak zal onderschrijven, is ze voor veel mensen reden om regelmatig sportief actief te zijn.

Maar sport is meer dan leuk. Sport is goed voor de psychologische en sociale ontwikkeling van jonge mensen. Kinderen leren samen te werken met anderen, ergens voor te knokken, het plezier van de overwinning te delen, verlies te accepteren, ze raken bekend met vrijwilligerswerk, gaan zich verantwoordelijk voelen voor mensen en materialen, nemen langzamerhand zelf taken op zich. Sport brengt mensen normen en waarden bij.

Sport en bewegen leveren ook een belangrijke bijdrage aan het welzijn van mensen en hebben een preventief of zelfs curatief effect op allerlei veel voorkomende ziektes. En dat terwijl er in alle geledingen van de Nederlandse samenleving sprake is van bewegingsarmoede, zoals blijkt uit een brief van de staatssecretaris van welzijn, volksgezondheid en sport aan de Tweede Kamer. Op deze gezondheidsaspecten komen we terug in hoofdstuk 3.1.

Uit dezelfde brief van de staatssecretaris blijkt ook dat sport economisch voordelig is. Volgens de staatssecretaris bedragen de economische baten van de inzet van sport en beweging ca. € 0,75 miljard. Let wel: dit is een eindsaldo. De medische kosten van sportblessures én de kosten van arbeidsverzuim als gevolg daarvan zijn al van de opbrengst afgetrokken.

Tenslotte wordt sport steeds vaker gezien als middel om andere maatschappelijke doelen te bereiken: in de brede school, bij de bestrijding van vandalisme, bij integratie en emancipatie van allochtonen, gehandicapten, vrouwen enz., kortom als instrument om de sociale infrastructuur te versterken.

Er zijn dus vijf redenen om de sportdeelname, ook in Alkmaar, te bevorderen:

1. Sport is leuk.
2. Sport is psychologisch en sociaal leerzaam: ze brengt mensen normen en waarden bij.
3. Sport verbetert de gezondheid.
4. Sport is economisch interessant.
5. Sport is een middel om de sociale infrastructuur te versterken.

Over smaak valt niet te twisten. Er zijn ongetwijfeld mensen die sport nooit leuk zullen vinden, wat we hun ook aan voorlichting en kennismaking aanbieden. Wij willen dat wel accepteren – maar niet zonder een poging te hebben gedaan iedereen met voor hem of haar geschikte bewegingsvormen in contact te brengen. Wij doen dat uiteraard niet zelf, maar door de voorwaarden te scheppen waarbinnen uitvoerende organisaties (sportbureau, sportverenigingen, andere sportorganisaties) dit kunnen doen. Hierop komen we terug in hoofdstuk 4.

Dat sport economisch interessant is, is vooral nuttig om te weten wanneer het bedrijfsleven wordt gevraagd bepaalde sport(stimulerings)activiteiten te ondersteunen. Met andere woorden: wanneer sponsoring van bepaalde activiteiten gewenst is, kan het voor bedrijven interessant zijn dat sport ook geld kan opleveren. Het is echter een gegeven waarvan de overheid eerder gebruik kan maken dan dat ze het kan beïnvloeden. We laten dit aspect in deze nota dus verder buiten beschouwing.

Voor de gemeentelijke bemoeienis met sport zijn vooral de tweede, de derde en de vijfde reden doorslaggevend: het belang van de sport voor de jeugd, voor de gezondheid van jong en oud en voor de sociale cohesie.

In onze beleidsnota van 1997 formuleerden wij als hoofddoel van het gemeentelijk sportbeleid:

“de inwoners te stimuleren hun leven lang deel te nemen aan sport en te bevorderen dat hun de mogelijkheden worden geboden om op verantwoorde wijze, tegen een aanvaardbare eigen bijdrage en overeenkomstig eigen aanleg, interesse en mogelijkheden te kunnen sporten en bewegen.”

Deze doelstelling is aan het begin van de 21^e eeuw niet veranderd (alleen de niet cursief gedrukte woorden zijn toegevoegd). Ze geeft aan

- dat wij een actief beleid willen voeren om mensen te doen sporten en bewegen,
- dat wij het belangrijk vinden dat sport op veilige en deskundige wijze wordt bedreven,
- dat sport kan plaatsvinden in deugdelijke, goed onderhouden accommodaties,
- dat iedereen moet kunnen sporten, ongeacht zijn of haar financiële positie, lichamelijke gesteldheid, leeftijd of andere persoonlijke kenmerken en
- dat de gemeente hierin belangrijke financiële bijdragen wil leveren, waardoor voor de sporters zelf een aanvaardbare bijdrage overblijft; wat “aanvaardbaar” is, wordt mede door de hoogte van de gemeentelijke bijdrage bepaald en is dus een politieke keuze.

Levenslang bewegen, sportstimulering, zelfontplooiing en laagdrempeligheid zijn en blijven dus de kernbegrippen van ons sportbeleid. In de volgende hoofdstukken geven we aan hoe we dit doel denken te kunnen bereiken en welke financiële injectie wij hiervoor nodig achten.

2.2. Sportstimulering

Reeds bestaande bewegingsarmoede bestrijden is zinvol. Voorkomen dat de volgende generatie weer bewegingsarm is, is nog zinvoller. Het stimuleren van sport en beweging is dus zinvol, het stimuleren van sport en beweging door de jeugd is nog zinvoller. De eerste prioriteit van ons sportbeleid ligt daarom nog altijd bij de jeugd. In deze nota geldt hetzelfde als bij het gemeentelijk jeugdbeleid in het algemeen: of het nu gaat om gezondheid, wonen, vrijetijdsbesteding, integratie of wat dan ook, de jeugd is hierbij altijd een deel van de mensen op wie het beleid zich richt, in veel gevallen zelfs het voornaamste. Zelfs wanneer we ons op bijzondere doelgroepen richten, zoals allochtonen,

gehandicapten of vrouwen, krijgt de jeugd daarbinnen toch weer bijzondere aandacht. Daarom is bij de meeste van de beleidsvoornemens die in de volgende hoofdstukken worden genoemd, de jeugd de primaire doelgroep. Ze wordt dan ook niet apart genoemd in hoofdstuk 3.3 over doelgroepen. Hoofdstuk 6 geeft wel een overzicht van alle plannen voor de diverse doelgroepen, dus ook voor de jeugd.

Uit onderzoek (zie bijlage 2) blijkt dat de sportdeelname in sommige groepen van de Alkmaarse bevolking achterblijft: allochtonen (vooral vrouwen en meisjes), mensen met lagere inkomens, bewoners van de wijk Overdie. Verder vormen gehandicapten en chronisch zieken een kwetsbare groep: hun aantal is relatief klein en het vinden van de juiste vorm van beweging is doorgaans maatwerk. Tenslotte moeten we rekening houden met de vergrijzing van de samenleving: er komen steeds meer ouderen, van wie we graag willen dat ze levenslang in beweging komen en dan ook blijven. Aan al deze groepen moet de sportstimulering dus ook extra aandacht besteden. Dat doen we in hoofdstuk 3.3.

Sport kan in verschillende vormen en op verschillende niveaus worden bedreven, zoals we in de inleiding al aangaven. In bijlage 1 geven we van al deze vormen een definitie. Vooral het onderscheid topsport - breedtesport is voor ons van belang. Uit het voorafgaande blijkt dat de breedtesport voor ons voorop staat. Zoals we in de inleiding echter al vaststelden, vindt er “kruisbestuiving” plaats tussen top- en breedtesport. Het is moeilijk zich topsport voor te stellen zonder breedtesport, ook al lijkt de topsport zich soms wel erg ver te hebben verwijderd van de basis. Andersom kan de breedtesport ook enorm profiteren van de topsport, zoals ledentallen van de voetbalbond na ieder WK weer bewijzen – tenminste, als Nederland daaraan heeft meegedaan. Het is geen primaire taak van een gemeentelijke overheid om topsport te steunen. Toch dient zij, juist met het oog op de wisselwerking met de breedtesport en op de voorbeeldfunctie die de topsport dikwijls voor de breedtesporters heeft, naar onze mening wel aan te geven onder welke voorwaarden topsport of topsporters wél in aanmerking komen voor ondersteuning. Ook dat doen wij in deze nota (hoofdstuk 3.4).

2.3. Georganiseerd, ongeorganiseerd, anders georganiseerd

De sportbeoefening speelt zich ook in Alkmaar voor een groot deel af binnen de traditionele sportverenigingen. Deze hebben bewezen goed op hun taak berekend te zijn: landelijke organisaties ondersteunen de lokale verenigingen, die democratisch ingerichte organisaties zijn waarin de leden (de sporters of hun ouders) een belangrijke stem hebben. Ruim 4,7 miljoen sporters houden op deze manier de Nederlandse sportverenigingen in stand.

Toch hebben de verenigingen het tegenwoordig niet gemakkelijk. De veel gehoorde klacht dat het aantal vrijwilligers terugloopt, wordt niet door cijfers gestaafd. Integendeel, er zijn de afgelopen jaren steeds meer vrijwilligers gekomen: momenteel zijn het er landelijk ruim 1 miljoen. De taken die deze vrijwilligers hebben, zijn echter veel omvangrijker en ingewikkelder geworden, waardoor er toch vaak een tekort aan vrijwilligers of toch in elk geval een tekort aan deskundigheid wordt ervaren. Die manco's liggen niet op het sporttechnische vlak – daarvoor bieden de ervaring en de sportbonden voldoende houvast.

Juist het toegenomen belang van de sport – de rol in de opvoeding, in de gezondheidszorg, in de sociale zorg – is de oorzaak van de tekorten. Vroeger was het voldoende dat sport leuk was. Nu is de vereniging een complexe organisatie die moet concurreren met tal van andere vrijetijdsbestedingen en waarin jong én oud, wedstrijdporter én recreant een plaats moeten vinden, waarin moet worden samengewerkt met wijkcoördinatoren, buurtorganisaties, jongerencentra, commerciële instellingen, politie en wie al niet. Deze veel bredere maatschappelijke rol vereist een toegenomen deskundigheid en betrokkenheid van de vrijwilligers van de sportverenigingen. Die zijn er niet altijd. Ondersteuning van sportverenigingen is dus een belangrijke prioriteit voor ons, zoals zal blijken in hoofdstuk 3.2.2.

Steeds meer sporters zoeken hun heil echter buiten de sportvereniging. Dat wil niet zeggen dat ze volledig ongeorganiseerd sporten. Natuurlijk gebeurt dat ook en moeten ook daarvoor voorwaarden en voorzieningen aanwezig zijn. Velen sporten echter ook bij commerciële sportcentra. Het is daar veelal vrijblijvender dan bij een vereniging: je neemt er een uurtje sport af en hebt er verder geen verplichtingen; je kunt er, vaak op basis van een soort knipkaart, terecht wanneer het jou het beste uitkomt, 's avonds maar ook overdag, zo vaak als je zelf wilt; er is vaak individuele begeleiding; je kunt regelmatig weer eens iets anders uitproberen. Lichaamscultuur, fitheid en afwisseling zijn de kernbegrippen. Vooral jongeren en vrouwen geven aan “anders georganiseerde sport” de voorkeur boven verenigingssport. Wij zullen de commerciële sportscholen niet rechtstreeks financieel steunen. Wel worden ze betrokken bij sportstimuleringsprojecten, juist wegens hun aantrekkelijkheid voor jongeren en vrouwen.

2.4. Accommodaties en subsidies

Alleen ongeorganiseerde sporters maken voor hun sportbeoefening gebruik van de openbare ruimte: zij wandelen, rennen, fietsen, peddelen, schaatsen of skaten vrijelijk rond. De overheid ziet erop toe of zorgt er actief voor dat dit op veilige (fiets- en wandelroutes) en aangename (picknickplaatsen) wijze kan gebeuren. Wij richten soms zelfs speciale voorzieningen in voor ongeorganiseerde sporters: skatebanen, sportpleintjes, aanlegsteigers voor kanoërs.

Voor de anders georganiseerde sporters leveren de sportscholen de voorzieningen. Zij zijn echter – niet onbegrijpelijk – alleen geïnteresseerd in accommodaties die winstgevend zijn. In het algemeen kan worden gesteld dat het particulier initiatief vooral sportspecifieke accommodaties voor bepaalde doelgroepen realiseert, bijv. fitnesscentra, tennis- en squashhallen, sportscholen. Voor de meeste takken van sport is een eigen specifieke voorziening doorgaans niet economisch haalbaar. Hiervoor biedt de gemeente multifunctionele sportvoorzieningen aan: sportvelden (meestal overigens wel in gebruik bij één bepaalde vereniging, die tevens eigenaar is van de clubaccommodatie op dat terrein), zwembaden, ijsbanen, sporthallen. Particuliere exploitanten zorgen dus voor sportspecifieke, winstgevende sportvoorzieningen, voor de gemeente resteren de multifunctionele, doorgaans verlieslijdende accommodaties. Deze laatste, vooral de sporthallen, worden door de gebruikers als minder aantrekkelijk ervaren, juist omdat ze niet specifiek bestemd zijn voor hun tak van sport en met anderen moeten worden gedeeld. Men heeft dan niet, zoals voetballers, het gevoel dat de accommodatie van hen is en

voelt zich er ook minder verantwoordelijk voor. Wij zien het als een logisch uit onze doelstelling voortvloeiende taak om alle sporters een kwalitatief deugdelijke, veilige en goed onderhouden accommodatie aan te bieden.

Toch zijn er grenzen aan de bedragen die de gemeente bereid is in deze multifunctionele sportaccommodaties te steken. Wanneer de gemeente het tot haar taak rekent een verliesgevende accommodatie aan te bieden en wanneer niet, hangt van allerlei factoren af: het feitelijke rendement, het aantal gebruikers, alternatieven elders in de stad maar ook elders in de regio. In het bij deze beleidsvisie behorende Masterplan Sportaccommodaties gaan we hierop nader in. Het Masterplan beschrijft alle sportvoorzieningen die Alkmaar kent en geeft aan hoe wij de kwaliteit van deze voorzieningen willen handhaven dan wel verbeteren. Hoofdstuk 4.1 van deze beleidsvisie geeft een samenvatting van het Masterplan Sportaccommodaties.

Behalve indirect, door investeringen in de accommodaties, steekt de Gemeente Alkmaar ook direct geld in de sport. Op de verschillende subsidievormen gaan we in in hoofdstuk 4.2.

2.5. Regie, uitvoering en overleg

Wij hebben een visie op het sportbeleid dat in Alkmaar moet worden uitgevoerd. Maar wij voeren het niet zelf uit. Voor de bestaande sporters zorgen de verenigingen en de sportscholen. Voor de ondersteuning van deze infrastructuur en voor de sportstimulering zijn er de Sportraad en het sportbureau. Op hun werkzaamheden komen we in het onderstaande terug. Met het bestuur van de Stichting Sportbureau zullen wij een budgetregeling aangaan, waarin we duidelijk zullen uitspreken welke doelstellingen het bureau jaarlijks voor ons moet verwezenlijken en hoeveel subsidie het daartoe van ons krijgt. Via een vertegenwoordiging in het stichtingsbestuur zullen wij, samen met anderen, sturing geven aan het sportbureau. Zo ontstaan er goede garanties dat het sportbureau ook daadwerkelijk uitvoering geeft aan onze idealen.

Het Gemeentelijk Sportbedrijf heeft in eerste instantie tot taak de gemeentelijke sportaccommodaties te exploiteren. Een logische consequentie hiervan is dat het GSB haar accommodaties zoveel mogelijk probeert te vullen. Dat kan ook door activiteiten en evenementen die sportstimulering tot doel hebben en waarbij het sportbureau dus is betrokken. Een nauwe samenwerking tussen GSB en sportbureau is dus van groot belang. Om deze zoveel mogelijk te bevorderen, is gekozen voor huisvesting van het sportbureau in het kantoor van het GSB.

De Sportraad van Alkmaar, zelf ook een door vrijwilligers bestuurde vereniging, heeft zich altijd sterk ingezet voor de sport in het algemeen en voor de sportstimulering; zie hiervoor ook hoofdstuk 4.3. Nu het sportbureau is opgestart, kan de Sportraad zich weer richten op zijn oorspronkelijke taak, het gevraagd en ongevraagd adviseren van het gemeentebestuur in alle zaken betreffende de georganiseerde sport. Wij hechten veel belang aan deze adviesrol en zullen zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau regelmatig blijven overleggen met de Sportraad. Daarnaast willen we de aloude commissie overleg in sportzaken nieuw leven inblazen. We werken dit uit in hoofdstuk 4.3.

De andere instellingen die zich meer of minder intensief op het Alkmaarse sportveld bewegen – het onderwijs, de Brede School, instellingen voor kinderopvang, de wijkcoördinatoren, buurt- en wijkcentra, jongerenwerk, doelgroeporganisaties – zijn voor ons eerder te beschouwen als afnemers van de producten van het sportbureau. Onze rechtstreekse contacten met deze instellingen zullen, voorzover het om sport gaat, dan ook minimaal zijn.

2.6. Concrete doelen

Dit alles overwegende, leiden wij uit ons hoofddoel de volgende concrete doelen af:

1. De breedtesport moet worden gestimuleerd door deelprojecten op het gebied van schoolsport, georganiseerde sport, buurtsport en andere sportvormen die de sportdeelname structureel ten goede komen. Het betreft hier deels de voortzetting van al bestaande projecten en deels het opstarten van nieuwe projecten.
2. De jeugd heeft de hoogste prioriteit in het sportstimuleringsbeleid van de gemeente Alkmaar.
3. Bij groepen mensen wier sportdeelname achterblijft bij het gemiddelde moet een actieve levensstijl extra worden gestimuleerd.
4. De voorlichting over sport en bewegen in het algemeen en over de relatie tussen beweging, gezond gedrag en gezondheid in het bijzonder moet worden verbeterd.
5. De gemeente Alkmaar biedt, onder bepaalde voorwaarden, voldoende kwalitatief goede multifunctionele sportaccommodaties aan voor die takken van sport waarvoor het particulier initiatief geen voorzieningen biedt.
6. Topsport wordt, onder bepaalde voorwaarden, ondersteund.
7. Er moet een goede overlegstructuur bestaan, waarin alle actoren in het sportveld ervan verzekerd kunnen zijn dat hun stem wordt gehoord. De regie van het sportbeleid blijft intussen bij de gemeente.

Hoe we deze doelen denken te kunnen bereiken, staat in de volgende hoofdstukken.

3. Sportbeleid in uitvoering

De in het vorige hoofdstuk genoemde doelstellingen worden in Alkmaar sinds 1997 uitgewerkt in de projecten Sportstimulering (1997-2001) en Stadsbreed Sporten (2000-2005). Beide projecten zetten in op de breedtesport. In dit hoofdstuk houden we dezelfde opbouw aan als in beide projectnota's – alleen de topsport is een nieuw element:

- 3.1. Sport en gezondheid.
- 3.2. Breedtesport. Voortzetting "Stadsbreed sporten".
- 3.3. Breedtesport. Sport voor specifieke groepen.
- 3.4. Topsport.

3.1. Sport en gezondheid

Het gaat niet goed met de gezondheid van de Nederlanders. Uit een brief van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Tweede Kamer d.d. 28 juni 2001 blijkt dat er in alle geledingen van de Nederlandse samenleving sprake is van bewegingsarmoede. Enkele feiten die de staatssecretaris in deze brief noemt:

- Slechts 40% van de Nederlanders is voldoende actief voor een gunstig effect op de gezondheid.
- Slechts 20% van de bevolking bereikt door sport en beweging een verbetering van de fitheid.
- Jaarlijks overlijden 8.000 mensen vroegtijdig aan de gevolgen van te weinig bewegen.

Daarnaast is bekend dat bijna 50% van de Nederlandse kinderen overgewicht heeft en dat het alcoholgebruik onder jongeren de laatste jaren sterk is toegenomen.

Sport en beweging kunnen hier verandering in brengen, aldus de staatssecretaris:

- Lichamelijke activiteit heeft bewezen een gunstig effect te hebben op de verbetering of het herstel van hart- en vaatziekten, diabetes, beroerte, depressie, cara, reuma, artrose en lage rugpijn.

Sport en beweging kunnen hiermee ook een belangrijke bijdrage leveren aan de hoofddoelstelling van het gemeentelijk gezondheidsbeleid, die luidt: meer gezonde levensjaren voor alle Alkmaarders. In ons beleidsplan Lokaal Gezondheidsbeleid 2000-2003 zijn een aantal prioriteiten opgenomen die in het verlengde liggen van de doelen van deze beleidsvisie sport, te weten:

- Preventieactiviteiten gericht op de jeugd, o.a. ter voorkoming van bewegingsarmoede, overgewicht en verslaving.
- Gezondheidsactiviteiten in de wijken Overdie/Schermereiland en De Mare, o.a. gericht op meer bewegen.

Over de integrale aanpak hiervan is overleg gestart tussen instellingen en werkers op de terreinen van sport en gezondheid.

Intussen mogen we de ogen niet sluiten voor de gezondheidsrisico's die er ook bestaan. We citeren nogmaals uit de brief van de staatssecretaris van VWS:

- Jaarlijks doen zich 2 miljoen acute blessures voor en 300.000 gevallen van overbelasting.
- Van deze blessures worden er 1,3 miljoen medisch behandeld; ca. 180.000 komen er terecht bij de spoedeisende hulp.

Het is duidelijk dat blessurepreventie de positieve effecten van de sport alleen maar verder kan versterken. De staatssecretaris vraagt meer aandacht voor de veilige beoefening van ongeorganiseerde sporten en ragesporten, meer aandacht voor voorlichting over preventie en behandeling van blessures.

Ten aanzien van de relatie tussen sport en gezondheid hebben wij de volgende beleidsvoornemens.

- (1) Een belangrijk preventiemiddel is gezondheidsvoorlichting. Wij zijn in overleg met de GGD over campagnes op dit gebied. Gedacht wordt o.m. aan een folderserie over EHBSO (eerste hulp bij sportongelukken), trainingsopbouw, sportmaterialen en -kleding e.d. Daarnaast worden folders ontwikkeld over de relatie tussen sport en roken, alcohol, drugs en over het belang van goede voeding en hygiëne. Wij willen deze folders niet zomaar “droppen” maar deel uit laten maken van doelgerichte projecten om de jeugd te overtuigen van het belang van een actieve leefstijl voor de gezondheid. Zo kunnen de folders ingezet worden bij de sportoriëntatielessen op de scholen onder het motto “What’s your game?” (het schoolsportprogramma) en in andere projecten op het gebied van sport en gezondheid (zie hieronder). Ook scholing en deskundigheidsbevordering van het verenigingskader is hierbij van belang. Het rijk stelt voor dergelijke projecten extra middelen ter beschikking.
- (2) Aansluitend op het belang van gezondheidsvoorlichting is het van belang dat de mensen weten waar ze terecht kunnen om te sporten zoals zij dat willen. Ook de voorlichting over het totale aanbod aan sportactiviteiten, -evenementen en –voorzieningen in Alkmaar moet dus worden verbeterd. Bijzondere aandacht hebben wij daarbij voor de elektronische informatievoorziening. Het sportbureau beschikt al over een eigen website (www.sportbureau-alkmaar.nl). Daarnaast heeft ook de Sportraad een eigen site (www.sportraadalkmaar.nl), hebben tal van verenigingen er een en zijn de sector M.O. en het Gemeentelijk Sportbedrijf vertegenwoordigd op de gemeentelijke website (www.alkmaar.nl). Het lijkt ons wenselijk al deze websites met elkaar te verbinden, zodat er één virtueel loket ontstaat, waarachter burgers alle informatie kunnen vinden over activiteiten en evenementen, over het huren van een accommodatie, het aanvragen van subsidie, het huren van sportmaterialen, over deskundigheidsbevordering, over de adviezen van de Sportraad, over het sportgala en, niet in de laatste plaats, over de daadwerkelijke mogelijkheden die er in Alkmaar zijn per tak van sport en per vereniging.
- (3) Behalve over gezondheidsvoorlichting in het algemeen wordt met de GGD ook gesproken over ondersteuning van projecten die de jeugd bewuster trachten te maken van het belang van gezond en sportief leven. Zo'n project is Sport Safe. In het kader hiervan worden afspraken gemaakt met sportverenigingen, bijv. om minder alcohol te schenken in sportkantines, om een anti-rookbeleid in te voeren, om EHBO- en sportmaterialen geregeld te controleren en vervangen en om de veiligheid op

sportcomplexen te verbeteren. Clubs die aan een aantal criteria op het gebied van veilig en gezond sporten voldoen, kunnen het vignet "Sport Safe" verkrijgen. In 2001-2002 heeft de GGD een regionaal pilotproject uitgevoerd bij vijf verenigingen, waaronder één Alkmaarse. De resultaten zijn bemoedigend en het project zal worden uitgebreid tot tien verenigingen. Er zijn en worden allerlei voorlichtingsmaterialen ontwikkeld om het project te ondersteunen. Ook de website van de GGD besteedt aandacht aan het project. NOC*NSF overweegt het project ook van haar kant bij de georganiseerde sport te gaan introduceren. Wij menen dat het dus ook onzerzijds verdere ondersteuning verdient.

- (4) Een onderdeel van Sport Safe dat al iets langer loopt en heel goede resultaten heeft opgeleverd – én de initiatiefnemers een prijs van de World Health Organisation heeft bezorgd – is het creëren van Smoke Free Teams. Met (leden van) jeugdteams van sportverenigingen wordt een contract gesloten dat zij een jaar lang niet zullen roken. De jeugdige sporters worden door middel van blaastests gecontroleerd. Teams die zich aan de afspraken houden, krijgen punten. Wie de meeste punten heeft, krijgt een prijs. In Alkmaar doet de honk- en softbalafdeling van Alcmaria Victrix mee aan een Noord-Hollands pilotproject. Wij willen subsidie geven voor de uitbreiding van dit project naar andere verenigingen.

Dit zijn niet alle beleidsvoornemens waarbij het gaat om het gezondheidsaspect van sport en bewegen. Sommige projecten dienen meerdere doelen. Behalve de in dit hoofdstuk genoemde voornemens hebben ook de projecten die in hoofdstuk 3.2.1 worden genoemd bij schoolsport als nevendoelelstelling de jeugd het belang van sport en beweging te doen inzien.

3.2. Breedtesport. Voortzetting "Stadsbreed sporten".

Het project "Stadsbreed Sporten in Alkmaar 2000-2005", door de raad goedgekeurd in januari 1999, kent de volgende speerpunten:

1. Schoolsport: oriëntatielessen tijdens of vlak na schooltijd, in samenwerking met basisscholen en het project Brede School, organisatie van schoolsporttoernooien, activiteiten om de kwaliteit van het bewegingsonderwijs op scholen te verbeteren, ontwikkeling van een "sportzapkaart". Dit alles met als doel de jeugd het belang van levenslang bewegen te leren inzien en kennis te laten maken met de complete diversiteit van het sportaanbod.
2. Verenigingsondersteuning: gericht op versterking van de georganiseerde sport, omdat we in de sportverenigingen toch nog altijd de voornaamste infrastructuur zien om sportdeelname naar toe te geleiden.
3. Wijkgerichte activiteiten: organisatie van sportieve vakantie-activiteiten en naschoolse, buurtgerichte activiteiten, vaak in samenwerking met buurthuizen. Doel: het bieden van een zinvolle vrijetijdsbesteding en het bevorderen van de sociale cohesie in wijken.

4. Ongeorganiseerde en anders georganiseerde sport: in concreto het plaatsen van speelattributen voor tieners in alle wijken, bijv. tafeltennistafels, voetbaldoeltjes e.d. (Speelplan 10+). Hiermee hopen we tegemoet te komen aan de groeiende behoefte van tieners om sport te bedrijven buiten de traditionele kaders om.
5. Voorlichting: ontwikkelen van een sportactiviteitenkalender, informatievoorziening over alle activiteiten in het kader van Stadsbreed Sporten Alkmaar.

Al spoedig bleek dit project zo aan te slaan dat één persoon alle deelprojecten niet kon begeleiden. Het aanbod riep en roept nog steeds enorm veel nieuwe vraag op en het verantwoord uitvoeren van sportprojecten vereist veel begeleiders en toezichhouders. De sportstimulator, die op grond van onze vorige sportbeleidsnota was aangesteld, kreeg dan ook al spoedig gezelschap van andere "sportconsulenten".

Op dit moment zijn voor het sportbureau in dienst van Kern8:

- een bewegingsconsulent (28 uur per week; zie 3.2.1. Sport en onderwijs),
- een verenigingsondersteuner (18 uur per week; zie 3.2.2. Georganiseerde sport),
- een buurtsportwerker (28 uur per week; zie 3.2.3. Wijkgericht sporten; deze verzorgt tevens de Brede-Schoolactiviteiten én een toenemend aantal activiteiten voor specifieke doelgroepen)
- een administratief medewerkster, die tevens werkzaam is voor de Sportraad (in totaal 36 uur per week).
- de projectleiding is lange tijd uitbesteed geweest aan het bureau Sports Solutions, dat goed werk heeft geleverd in de opstartfase. Omwille van kostenbesparing is deze samenwerking per 1 juli 2002 beëindigd. De vacature (18 uur per week) blijkt moeilijk te vervullen.

Voor de uitvoering en begeleiding van de activiteiten wordt een royaal beroep gedaan op stagiair(e)s van sportopleidingen (ALO Amsterdam en CIOS'en Overveen, Heerenveen en sinds kort ook van het voorbereidend jaar voor het CIOS op het Horizon College in Alkmaar). Daarnaast zijn talloze vrijwilligers van sportverenigingen bij de projecten betrokken.

Een belangrijk gevolg van deze personele uitbreiding is dat er behoefte ontstond aan een eigen organisatievorm voor het sportbureau. De Stuurgroep Sportstimulering, een uit vertegenwoordigers van gemeente, Sportraad, onderwijs, GGD, welzijnswerk en jongerenwerk bestaande commissie die de sportstimulator begeleidde, voldoet in dit opzicht niet, omdat de aansturing te indirect is. Binnen de welzijnsorganisatie Kern8 (voorheen De Maatschap), de formele werkgever, is de sport een vreemde eend in de sociaal-culturele bijt.

- (5) Per 1 januari 2003 zal het sportbureau dan ook worden verzelfstandigd tot de **Stichting Sportbureau Alkmaar**. Er zijn inmiddels statuten opgesteld en er worden bestuursleden (aan)gezocht. Meer dan naar representativiteit wordt gestreefd naar deskundigheid en sportbetrokkenheid in het bestuur. Met het bestuur van de stichting zal een budgetregeling worden aangegaan. Teneinde een goede communicatie met de verhuurder van de gemeentelijke sportaccommodaties zoveel mogelijk te

garanderen, wordt het sportbureau gehuisvest in het kantoor van het Gemeentelijk Sportbedrijf (zie ook hoofdstuk 2.5).

De eerste taak van het sportbureau blijft in de komende jaren de voortzetting en versterking van de breedtesportimpuls. Voor alle projecten geldt dat de wijk Overdie een geografische speerpunt moet blijven. De volgende activiteiten zullen worden voortgezet of geïntroduceerd. Uiteraard blijft het mogelijk dat nieuwe projecten in de werkplannen worden ingepast. Uitgangspunt daarbij is dat de personele bezetting niet verder wordt uitgebreid. Het is van belang in de komende jaren geld te reserveren voor de voortzetting van "Stadsbreed Sporten". De rijkssubsidieregeling loopt door tot 2005 en moet dan worden overgenomen door een evenredige gemeentelijke bijdrage.

3.2.1. Schoolsport

- (6) Het **schoolsportproject** wordt voortgezet. Dit project, dat sinds het schooljaar 2001-2002 onder de naam "What's your game?" wordt aangeboden, beoogt zoveel mogelijk leerlingen te laten kennismaken met zoveel mogelijk takken van sport, zo mogelijk onder schooltijd. Het is uitgevoerd in de groepen 5 t/m 8 van het basisonderwijs, te beginnen in Overdie. In het eerste jaar (schooljaar 2000-2001) deden er slechts 8 scholen en 2 sportverenigingen mee en werden er ruim 300 kinderen bereikt. In het tweede jaar, het schooljaar 2001-2002, werd de opzet flexibeler (afspraken "op maat", niet per se onder schooltijd) en was de deelname veel groter: 25 scholen en 15 sportverenigingen bereikten in totaal ruim 1000 leerlingen. Ca. 50 kinderen zijn na de lessen ingestroomd bij sportverenigingen. In het schooljaar 2002-2003 moeten alle basisscholen worden bereikt. In de loop van hun schooltijd kunnen alle kinderen dan gedurende ca. vier jaar ieder jaar met twee of drie nieuwe sporten kennismaken.
- (7) De **sportzapkaart** wordt voortgezet. De bedoeling is deze uiteindelijk mee te nemen in de ontwikkeling van een stadspas. De sportzapkaart is geïntroduceerd in 2002 en was niet onmiddellijk een succes. Betere medewerking van de scholen bij de voorlichting zal vermoedelijk tot betere resultaten leiden.
- (8) Het aantal **schoolsporttoernooien** wordt uitgebreid voorzover daar behoefte aan is bij de scholen. In 2001-2002 zijn drie toernooien ondersteund die al langer bestonden (handbal, tennis, zwemmen) maar waarbij de steun van het sportbureau een welkome versterking was. De organisatoren van het jaarlijkse schoolvoetbaltoernooi hadden nog geen behoefte aan deze ondersteuning maar kunnen op ieder gewenst moment aanhaken. Dat geldt ook voor nieuwe initiatieven.
- (9) De samenwerking met de **Brede School**, opgestart in Overdie en op het Schermereiland in 2001, verloopt uitstekend en wordt geleidelijk uitgebreid.
- (10) Een belangrijke ontwikkeling in het bewegingsonderwijs is dat afgestudeerden van de PABO in de nabije toekomst niet meer bevoegd zijn om het vak lichamelijke oefening te geven aan de groepen 3 t/m 8 van het basisonderwijs – hun bevoegdheid beperkt zich in de toekomst tot de allerkleinsten. Voor de groepen 3 t/m 8 moeten dus meer **vakleerkrachten** worden aangetrokken. Het sportbureau

kan een rol spelen bij de clustering van uren. Hiertoe moet eerst een inventarisatie en inhoudelijk onderzoek worden verricht.

- (11) In het kader van de bestrijding van de bewegingsarmoede wordt in het schooljaar 2002-2003 een pilotproject “**De klas beweegt**” gestart. Doel hiervan is kinderen door middel van korte oefeningen, tussen de normale lessen door, te leren om houding, beweging en ontspanning te integreren in hun dagelijkse school- en later werksituatie. De oefeningen doorbreken de spanningsboog en brengen de aandacht weer terug bij de les. Er zijn oefeningen voor iedere groep van de basisschool. De scholen die aan het pilotproject deelnemen, doen dat dan ook met de gehele school.

3.2.2. Georganiseerde sport

De sportverenigingen zijn nog altijd het hart van de sportbeoefening. Ze hebben het de laatste jaren echter moeilijk. Veel mensen willen tegenwoordig alleen “sportconsument” zijn: ze willen een uurtje of een avondje sporten zonder dat daar verplichtingen tegenover staan. Ze switchen snel van de ene tak van sport naar de andere. De vereniging moet dus een aanbod leveren dat kan concurreren met de vele andere mogelijkheden tot vrijetijdsbesteding. Het is voor een moderne vereniging heel gebruikelijk een beleidsplan, een marketingmix, een pr-beleid en wat dies meer zij te hanteren. Tegelijkertijd wordt er, niet in de laatste plaats door de steeds hogere eisen van de overheid, steeds meer professionalisme gevraagd van de clubs. Zij moeten aan de laatste milieu- en arbo-eisen voldoen, ze moeten participeren in allerlei maatschappelijke projecten, de financiële bedrijfsvoering wordt steeds gecompliceerder, enzovoorts. Het wordt voor de verenigingen dan ook steeds moeilijker gekwalificeerde vrijwilligers te vinden voor al deze specialistische terreinen. Lange tijd hebben de clubs volgehouden dat ze het zelf wel konden oplossen maar de laatste tijd doen ze toch steeds vaker een beroep op **verenigingsondersteuning**.

- (12) In samenwerking met de Sportraad van Alkmaar is in 2001 en 2002 uitgebreid onderzoek gedaan naar de behoeften van de verenigingen op dit gebied. Op basis hiervan zijn in 2002 de eerste concrete ondersteuningsactiviteiten opgestart. Deze varieerden van individuele advisering tot “in company” trainingen of cursussen voor groepjes verenigingen en vrijwilligers. Er gaat altijd een intake-gesprek aan vooraf en het is vaak maatwerk. De verwachting is dat deze ondersteuningsbehoefte de komende jaren groot zal blijven. De ondersteuning van verenigingen blijft dan ook een van onze voornaamste prioriteiten.

3.2.3. Wijkgericht sporten

- (13) Voortzetting van de **wijkgerichte activiteiten** en

- (14) Voortzetting van de **sportieve vakantie-activiteiten**.

In overleg en samenwerking met wijkteams, cultureel werkers en straathoekwerkers wordt een zeer divers, vraaggericht aanbod aan sportactiviteiten georganiseerd dat we samenvatten onder de term “wijkgericht sporten”. Hierbij moet worden gedacht aan activiteiten als het opstarten van een biljartgroep voor senioren, een zaalvoetbalactiviteit voor Marokkaanse jongens (beide in Overdie), diverse sportactiviteiten voor jongeren en grote sportinstuiven tijdens alle schoolvakanties.

3.2.4. Ongeorganiseerde sport

- (15) Voortgang van het **speelplan 10+**. In dit kader worden in nauw overleg met de beoogde gebruikers (rechtstreeks contact met jongeren, buurtbijeenkomsten, gesprekken met wijkverenigingen) allerlei sport- en spelvoorzieningen, zoals **tafeltennistafels, basketbalpleintjes, trapveldjes, skatevoorzieningen e.d.**, in wijken aangebracht.
- (16) Op het gebied van de ongeorganiseerde sport zullen we voorts een werkgroep instellen die zich gaat buigen over **veilige skeelerroutes** in Alkmaar.
- (17) Op veler verzoek zullen we op het nieuwe binnenstedelijk sport- en jongerencomplex in de Oosterhout ook een **skatebaan** aanleggen. De sportvelden op dit complex (met uitzondering van de voetbalvelden van Alkmaarsche Boys) worden buiten de tijden dat de verenigingen ze gebruiken openbaar toegankelijk. Zie voor dit onderwerp verder het Masterplan Sportaccommodaties.
- (18) Ter ondersteuning van al deze activiteiten beschikt het sportbureau over een groeiende voorraad sport- en spelmaterialen. Deze worden ingezet bij een groot aantal activiteiten. De “sportstimuleringsbus” die al deze activiteiten begeleidt, is inmiddels al een vertrouwd beeld geworden in Alkmaar. Wij willen deze materialenvoorraad ook ten goede laten komen aan verenigingen en instellingen (uitsluitend niet-commerciële) die activiteiten willen organiseren zonder dat zij daarbij actieve begeleiding van het sportbureau nodig hebben. Met andere woorden: wij zijn bezig via het sportbureau een **sport- en speluitleen** op te zetten.

3.2.5. Onvoorziene vragen

- Uit de aard van de vragen die zowel bij de sector M.O. als bij het sportbureau binnenkomen, blijkt ook dat veel breedtesportinitiatieven maar weinig ondersteuning nodig hebben. Het zelforganiserend vermogen is in de sportwereld nog steeds erg groot. Een klein duwtje in de vorm van een financiële bijdrage, een advies, een bemiddelend telefoontje of een dagdeel activiteitenbegeleiding is vaak genoeg. Het gaat meestal niet aan de aanvrager voor zo'n “kleinigheid” te laten wachten op het eerstvolgende werkplan. Voor dergelijke **onvoorziene vragen** wordt in de werkplannen en de budgettering dan ook altijd ruimte gehouden. Ook dit beleidsonderdeel wordt gecontinueerd.
- (19)

3.3. Breedtesport. Sport voor specifieke doelgroepen

In hoofdstuk 2 zeiden we al dat jeugd een doelgroep is die bij veel sportstimuleringsactiviteiten voorop staat. Door de belangrijke functie die sport heeft in de psychische, sociale en ontwikkeling van jongeren (zie hoofdstuk 2) én omdat sport goed is voor hun gezondheid, is sportbeleid in feite ook een vorm van **jeugdbeleid**. Daarom beginnen we dit hoofdstuk met de rol van de sport daarin. Sport wordt echter ook op andere beleidsterreinen als middel ingezet. Daarom gaat dit hoofdstuk ook over gehandicapten, allochtonen, homo's en 55-plussers.

3.3.1. Jeugd

Het algemeen jeugdbeleid houdt zich voor een belangrijk deel bezig met de mogelijkheden die de jeugd heeft om haar vrije tijd op een zinvolle en prettige manier te besteden. Sport is bij uitstek een vorm van vrijetijdsbesteding. Bij de jeugd is het, ondanks de toegenomen belangstelling voor andere mogelijkheden, nog altijd een van de populairste bezigheden. Jongeren hebben wel veel vaker dan volwassenen behoefte aan een vrijere vorm van sportbeoefening. Sportverenigingen worden dan ook minder interessant voor jongeren naarmate ze ouder worden (zie ook de resultaten van het jeugdombibusonderzoek, bijlage 2).

Op plaatsen waar jeugdigen elkaar kunnen ontmoeten, ontstaat al snel de behoefte aan gezamenlijke activiteiten. Zulke plaatsen zijn tiener- en jongerencentra, huiskamers maar ook naschoolse opvang (Brede School). Muziek en sport zijn het meest in trek. Voeg dit bij de behoefte van jongeren aan laagdrempelige, alternatieve vormen van sportbeoefening en het is niet verwonderlijk dat er activiteiten plaatsvinden als darten, tafelvoetbal of zaal- en veldvoetbal. Dit gebeurt vaak in de vorm van toernooitjes tussen verschillende ontmoetingsplekken. Het jongerencentrum Flash beschikt zelfs over een eigen krachthonk. Dit gaan wij verplaatsen naar het nieuwe jongerencentrum in de Oosterhout. Jongerenwerkers spelen bij deze sportactiviteiten een belangrijke rol maar ook het sportbureau is er vaak bij betrokken: uitzoeken wat een groep wil, begeleiders zoeken, eventueel een accommodatie (vaak een gymzaal) huren, materialen beschikbaar stellen.

Een andere doelstelling van het jeugdbeleid is op te komen voor kwetsbare groepen tieners en jongeren. Sport is een zeer geschikt middel gebleken om jongeren die dreigen af te glijden, sociaal te activeren, tot maatschappelijke betrokkenheid te brengen en te begeleiden in de richting van scholing en werk. Men moet dan bijvoorbeeld denken aan sporttoernooien waarbij notoire overlastbezorgers betrokken worden bij organisatie en deelname. Op dit moment wordt op soortgelijke wijze een cursus kickboksen bij jongerencentrum Argus voorbereid. Ook in de intensieve gezinscoaching in de jeugdzorg, bij projecten als Marietje Kessels, is sport vaak een nuttig hulpmiddel, bijv. in de vorm van een cursus zelfverdediging – een sportvorm die overigens ook in het algemeen heel gewild is bij meisjes.

- (20) Het moge duidelijk zijn dat bij al deze projecten zo nauw mogelijk wordt aangesloten bij wat de jeugd zelf wil of nodig heeft. Het is maatwerk. De betrokkenheid van de gemeente is voorwaardescheppend en faciliterend. We leggen trapveldjes, skatebanen en sportpleintjes aan (zie ook 3.2.4), met het binnenstedelijk sport- en jongerencomplex Oosterhout als grootste blikvanger en bevorderen dat activiteiten worden georganiseerd in samenwerking tussen jongerenwerk en sportbureau. We willen deze projecten voortzetten en waar mogelijk uitbreiden.

Ook de meeste van de in het vorige hoofdstuk genoemde activiteiten zijn in eerste instantie op de jeugd gericht: alles wat met schoolsport te maken heeft, veel van wat er wordt gedaan voor de sportverenigingen, veel van de wijkgerichte activiteiten, alle vakantie-activiteiten en de meeste voorzieningen voor ongeorganiseerd sporten zijn primair voor de jeugd bedoeld. Ook de doelgroepen die in het vervolg van dit hoofdstuk worden genoemd, bestaan – uiteraard met uitzondering van de 55-

plussers – voor een groot deel uit jongeren. Voor een overzicht van alle beleidsvoornemens die specifiek op de jeugd zijn gericht, verwijzen wij naar hoofdstuk 6. Wij wijzen er overigens op dat bij het benaderen van jongeren ook altijd aandacht wordt besteed aan de voorlichting van de ouders.

3.3.2. Mensen met een functionele beperking

Voor mensen met een handicap (lichamelijk, verstandelijk, auditief, visueel en/of een chronische beperking) is sporten vaak minder vanzelfsprekend dan voor validen. Het is vaak alleen al moeilijk voldoende mede- of tegenspelers te vinden of deze te bereiken. Vanuit belangenorganisaties is de behoefte uitgesproken aan een centrale **makelaarsfunctie**, d.w.z. iemand die voor de (potentiële) gehandicapte sporter een aanbod “op maat” weet te vinden: een vereniging waarbij hij/zij terecht kan, tegenstanders (een competitie), vervoer, of die initiatieven neemt om het sportaanbod te ondersteunen of aan te vullen. Kortom, er is behoefte aan een instelling die inzichtelijk kan maken wat voor advies, informatie, ondersteuning en begeleiding deze doelgroep nodig heeft én die deze diensten ook kan verlenen.

In het verleden deed de Stichting Samson dit (tot op zekere hoogte) voor verstandelijk gehandicapten maar deze stichting is vorig jaar opgeheven. Bovendien is de doelgroep van mensen met een beperking veel groter dan alleen verstandelijk gehandicapten. De verenigingen en instellingen die door Samson werden ondersteund, geven aan nog steeds behoefte te hebben aan een dergelijke makelaar. Hetzelfde signaal heeft ons bereikt van de kant van het Gehandicapten Overleg Alkmaar.

In andere regio's in Noord-Holland is gebleken dat voor het stimuleren van aangepast sporten regionaal beleid en regionale samenwerking het meeste effect hebben, niet in de laatste plaats omdat de doelgroep betrekkelijk gering van omvang is en een breed sportaanbod alleen gerealiseerd kan worden in een iets groter gebied. In 't Gooi, waar de regionale benadering plaatsvindt sinds 1994, is de sportdeelname door gehandicapten toegenomen van 722 mensen in 1994 tot 2509 in 2000. Het aantal sportmogelijkheden steeg tegelijkertijd van 24 tot 58. In de Noordkop en in West-Friesland zijn de projecten later gestart maar zijn de eerste resultaten al even bemoedigend. Alkmaar zou voor de regio Noord-Kennemerland ook op het gebied van aangepast sporten de centrumfunctie kunnen vervullen. Het sportbureau krijgt op dit moment al regelmatig vragen van gehandicapte sporters maar heeft onvoldoende capaciteit om het gewenste maatwerk, dat uiteraard zeer arbeidsintensief is, te leveren.

- (21) Wij willen in het sportbureau daarom huisvesting bieden aan een **regionale coördinator aangepast sporten** om de hier beschreven makelaarsfunctie te vervullen. Dit op voorwaarde dat de regio-gemeenten bereid zijn hierin te participeren, zoals dat in de hiervoor genoemde regio's al gebeurt. Dat wil zeggen dat iedere deelnemende gemeente een bepaald bedrag per inwoner bijdraagt (in 't Gooi is dat op dit moment € 0,12 per inwoner per jaar). De nationale bond voor aangepaste sporten (NEBAS/NSG) is ook bereid een jaarlijkse bijdrage te leveren en de provincie wil een startsubsidie verlenen. Dit beleid sluit aan bij ons geactualiseerde gehandicaptenbeleid, waarover de besluitvorming zal plaatsvinden in 2003.

3.3.3. Allochtonen

Uit het omnibusonderzoek (zie bijlage 2) blijkt dat de sportdeelname van **allochtonen** achterblijft bij die van autochtonen. Dat is niet alleen jammer omdat veel mensen daardoor de positieve gevolgen van sport en beweging missen maar ook omdat wij in sport een belangrijk onderdeel van het integratiebeleid voor migranten zien. Het is onmogelijk voor deze doelgroep als geheel stimuleringsactiviteiten op te zetten, omdat er veel diversiteit tussen allochtonen onderling bestaat. De ene cultuur is de andere niet, en dat vertaalt zich ook in sportgewoonten en sportvoorkeuren. Het sportbureau wordt vaak ingeschakeld wanneer migrantenorganisaties of individuele (groepjes) burgers zich tot de gemeente wenden met een verzoek om ondersteuning. Hierdoor is het volgende beleid ontstaan, dat in de komende jaren zal worden bestendigd:

- (22) Ondersteuning van zoveel mogelijk **kleinschalige initiatieven** van groepen allochtonen zelf, vooral wanneer zij bijdragen tot integratie. Tot nu toe zijn al diverse voetbal-, karate- en instuifactiviteiten gesteund.
- (23) Activiteiten ten behoeve van **asielzoekers**. In 2001 is er een redelijk geslaagd experiment met kinderen uit De Vluchthoef geweest. In de toekomst willen we daarnaast ook sport aanbieden in het kader van het inburgeringstraject dat volgt op het verkrijgen van een verblijfsvergunning.
- (24) Verbetering van de resultaten van allochtone kinderen in het **schoolzwemmen**. Momenteel blijven deze resultaten duidelijk achter bij die van autochtone kinderen. Zij zijn het dan ook vooral die profiteren van het “zwemvangnet” dat wij, mede dankzij een rijksbijdrage, hebben geconstrueerd voor de periode 2002-2004. Dit houdt in dat kinderen die op de leeftijd van 8 à 9 jaar of na het schoolzwemmen nog niet kunnen zwemmen, opnieuw in de gelegenheid worden gesteld aan het schoolzwemmen deel te nemen, net zo lang tot ze wel kunnen zwemmen.
- (25) Allochtone **meisjes** sporten in het algemeen nog altijd beduidend minder dan andere kinderen. Wij zullen het sportbureau opdracht geven hiervoor een project te ontwikkelen. Daarbij moet rekening worden gehouden met het hierboven beschreven gegeven dat allochtonen geen homogene groep vormen. Het zal ook in dit geval dus moeten gaan om vele kleinschalige activiteiten.
- (26) Sportorganisaties die een actief beleid voeren om **integratie** van allochtone sporters te bevorderen, kunnen hiervoor subsidie krijgen.

3.3.4. Gay sporters

- (27) Homo's en lesbiennes voelen zich nog vaak onwelkom bij sportverenigingen. Projecten die tot doel hebben de **integratie** van gay sporters te bevorderen, komen in aanmerking voor subsidie. Projecten zullen worden beoordeeld in overleg met het Anti-Discriminatie Bureau.

3.3.5. 55-plussers

- (28) Het belang van levenslang bewegen is aangetoond. Er is een groeiende groep **55-plussers** die wil gaan of blijven sporten. Hiervoor moeten de mogelijkheden worden geboden. Instellingen als de SKWO hebben al een ruim aanbod voor deze doelgroep, sportverenigingen bezinnen zich op nieuwe aanbiedingsvormen van traditionele takken van sport. Wij zullen het sportbureau opdracht geven om, in overleg en samenwerking met de SKWO, nieuwe projecten te ontwikkelen, bijv. naar het voorbeeld van het Groningse GALM-model. Hierbij worden mensen individueel benaderd voor fitheidstests en bewegingsadvies. Overigens moet de leeftijdsgrens van 55 jaar niet al te strikt worden genomen.

3.3.6. Vrouwen en meisjes

- (29) Het aantal vrouwelijke sporters blijft nog altijd achter bij het aantal mannelijke. Ook in besturen van sportverenigingen zijn nog altijd minder vrouwen dan mannen actief. Initiatieven om de participatie van vrouwen en meisjes te bevorderen zullen worden ondersteund. Wij zien hier vooral mogelijkheden voor de verenigingsondersteuner van het sportbureau.

3.3.7. Lagere inkomensgroepen

Uit het omnibusonderzoek blijkt dat de sportdeelname onder lager opgeleiden en mensen met lagere inkomens achterblijft bij het gemiddelde (zie bijlage 2). Dit onderstreept eens te meer het belang van de laagdrempeligheid van de sport. Het zou te stigmatiserend en in de praktijk ook onmogelijk zijn om voor deze groep speciale activiteiten op te zetten. Wij hopen deze groep te bereiken door bij de deelprojecten voorrang te geven aan buurten en wijken waarvan bekend is dat er verhoudingsgewijs meer mensen met lagere inkomens wonen. Verder wijzen wij er in dit verband op dat voor mensen met een uitkering nog altijd de mogelijkheid bestaat een beroep te doen op het gemeentelijk participatiefonds.

3.4. Topsport

Tijdens discussie-avonden in 2001 en 2002 bleek dat gemeente en sportverenigingen het erover eens zijn dat topsport prachtig is maar niet ten koste mag gaan van de breedtesport. Anderzijds kan topsport een positieve uitstraling hebben voor de breedtesport. Ook wij vinden dat de **breedtesport voorop** moet staan, zeker waar het gaat om gemeentelijke ondersteuning. Toch zijn er ook argumenten om topsport te steunen: de uitstraling naar de breedtesport, publiciteit voor de stad, passief recreatieplezier.

NOC*NSF definieert topsport als:

het voorbereiden op en deelnemen aan wedstrijden op het hoogste internationale niveau (Europese en wereldkampioenschappen en Olympische Spelen) binnen een sport met voldoende participatie en spreiding over de gehele wereld.

Sporters die deze vorm van sport bedrijven, heten topsporters. Als ze in hun tak van sport tot de beste acht van de wereld behoren, krijgen ze de A-status. De anderen zijn B-sporters. Alle topsporters komen in aanmerking voor een kostenvergoeding, carrièrecoaching en LOOT-onderwijs. A-sporters daarenboven nog voor een rijksstipendium (70% van het minimumloon), onbetaald verlof, een auto en individuele begeleiding door NOC*NSF. De sportkoepel erkent in heel Nederland 1.200 topsporters, waarvan ca. 300 A-sporters.

De definitie van NOC*NSF en de verlening van A- of B-status zijn primair gericht op individuele sporters die – individueel of als lid van een Nederlands team – de Olympische Spelen kunnen halen. Op gemeentelijke ondersteuning zijn deze sporters doorgaans niet meer aangewezen. In Alkmaar hebben we veeleer te maken met het vertrek van **talentvolle jonge sporters** naar andere plaatsen in Nederland, waar ze hun sport op een hoger niveau kunnen beoefenen. Het gemeentelijk ondersteuningsbeleid is erop gericht die jonge sporters zo lang mogelijk in Alkmaar te houden. Dat gebeurt in de eerste plaats door hulp aan de verenigingen waarbij die sporters zijn aangesloten. Wij zien de volgende mogelijkheden om de topsport op lokaal niveau te steunen:

- Ondersteuning van verenigingen in de accommodatiesfeer. Dat wil zeggen: het zodanig verbeteren van wedstrijd- en/of trainingsvoorzieningen dat topsport mogelijk is.
- Ondersteuning van verenigingen die het hoogste nationale niveau willen en kunnen halen. Met andere woorden: het niveau in Alkmaar zo hoog maken dat talenten niet te snel naar elders hoeven te vertrekken.
- Ondersteuning van individuele sporters bij het volgen van een sportieve én een maatschappelijke opleiding, zo mogelijk ook bij het vinden van huisvesting.

Dit betekent niet dat we iedere ambitieuze sporter of vereniging voortaan zomaar een buidel geld zullen geven. Mensen met ambitie mogen zich wel altijd bij ons melden voor een gesprek over hun mogelijkheden en onze eventuele bijdrage daaraan. Enkele **voorwaarden** waaraan de potentiële topsporters moeten voldoen, kunnen we bij voorbaat al aangeven:

- a. De betreffende tak van sport moet “voldoende participatie en spreiding over de gehele wereld” hebben (zie bovenstaande definitie van NOC*NSF). Het criterium hiervoor is in principe dat de sport Olympisch is.
- b. Er moet in de betreffende tak van sport geen nationaal bolwerk in de nabije omgeving van Alkmaar zijn. Met andere woorden: wanneer een sport elders in de regio al op het hoogste niveau wordt beoefend, menen wij dat de concurrentie voor de Alkmaarse vereniging te groot is om dit niveau ook te bereiken. Hoe groter het aantal beoefenaars van een tak van sport, hoe kleiner dit “concurrentiegebied” overigens wordt. De hierboven gebruikte woorden “elders in de regio” kunnen dus voor verschillende takken van sport verschillend worden geïnterpreteerd.
- c. De te ondersteunen vereniging moet streven naar sport op nationaal en/of internationaal topniveau (definitie NOC*NSF), met andere woorden: de vereniging moet topsportambitie hebben. Om te bepalen wat dat inhoudt, zullen we met te ondersteunen verenigingen een afspraak maken: binnen een bepaalde periode moet een bepaald doel bereikt zijn, anders komt er een einde aan de gemeentelijke steun.

- d. Er moet een goede infrastructuur zijn of gerealiseerd kunnen worden. Hiermee bedoelen we dat de vereniging en de gemeente het samen eens moeten kunnen worden over “de weg naar de topsport”. Dat heeft betrekking op zaken als accommodatie, organisatie van de topsport in relatie tot de breedtesport, bestuurlijke en financiële middelen e.d. Ook hierover zullen wij duidelijke afspraken maken met de betreffende vereniging.
- e. De vereniging mag niet van de gemeente alleen afhankelijk zijn voor haar topsportambities. Er moeten voldoende andere geldschieters zijn om de ambities te kunnen realiseren.
- f. Voor individuele sporters gelden in principe dezelfde voorwaarden. In dit geval komt hierbij dat de nationale sportbond en NOC*NSF Alkmaar moeten aanwijzen of accepteren als regionaal of nationaal steunpunt in die tak van sport.

Deze voorwaarden stonden, zij het in iets beperktere termen, ook al in het concept van het Masterplan Sportaccommodaties waarover wij met de verenigingen hebben gesproken. Op basis hiervan hebben de volgende verenigingen zich opgeworpen als potentiële topsportverenigingen: handbalvereniging AHC Kolping, hockeyvereniging AMHC, de turnverenigingen Victory, De Halter en Jong Holland, de honk-/softbalafdeling van Almaria Victrix en de zwemverenigingen Bright/DAW en Start'99. Voorlopig lijkt er in ieder geval één van hen aan de criteria te voldoen: AHC Kolping.

- (30) Ondersteuning van verenigingen in de accommodatiesfeer. Hiervoor verwijzen we naar het Masterplan Sportaccommodaties.
- (31) Ondersteuning van verenigingen die de nationale top willen bereiken. Ons motief om dit te doen, is dat zij hierdoor jeugdig talent kunnen vasthouden en zelf verder kunnen ontwikkelen, waardoor wordt voorkomen dat jonge, talentvolle sporters uit Alkmaar vertrekken.
- (32) In 2003 zullen we overleg starten met de Sportraad en andere betrokkenen (bijv. scholen) om ook andere plannen te ontwikkelen waardoor jeugdig talent voor Alkmaar kan worden behouden. Uiteraard zal ook de mening van de verenigingen zelf hierbij worden gevraagd.
- (33) Wanneer het gaat om het ondersteunen van individuele sporters bij het volgen van hun maatschappelijke opleiding zal het dikwijls gaan om hun schoolopleiding. Het Willem Blaeu College speelt hierin een belangrijke rol. Deze school voor Lwoo, Vmbo, Havo en Vwo is een **LOOT-school**, d.w.z. dat zij een van de 14 scholen in Nederland is die deel uitmaken van het Landelijk Overleg Onderwijs en Topsport, een door het ministerie van VWS erkende regeling voor onderwijs aan (potentiële) topsporters. De LOOT-scholen bieden getalenteerde sporters een flexibel lesrooster en flexibele huiswerk- en toetsingsregelingen, waardoor de leerlingen hun vaak intensieve training met school kunnen combineren. Andere voorzieningen zijn: geheel of gedeeltelijke vrijstellingen voor bepaalde vakken (bijv. lichamelijke oefening), aparte studieruimtes, een speciale studiecoördinator e.d. Het Willem Blaeu College heeft in het schooljaar 2002-2003 115 LOOT-leerlingen. LOOT-sporters zijn sporters die ofwel een A- of B-status van NOC*NSF hebben ofwel deel uitmaken van een regionale en/of nationale jeugdselectie ofwel anderszins in hun leeftijdscategorie op het hoogste niveau actief zijn.

De kosten van het LOOT-project worden voor meer dan de helft door de school gedragen. Daarnaast wordt een eigen bijdrage gevraagd van de leerlingen. Er wordt ook gewerkt aan een sponsorplan. Van de gemeente heeft de school medewerking gevraagd bij het gebruik van sportaccommodaties. De eigen gymzalen van de school zijn ontoereikend voor een school die de sport zo hoog in haar vaandel heeft staan. Nu wil het toeval dat het Willem Blaeu College midden in een sportgebied ligt dat wij graag verder zouden willen uitbouwen (zie Masterplan). Over intensivering van het gebruik daarvan door het Willem Blaeu College en over verbetering van de gymzalen van de school – eventueel in combinatie met de bouw van een turnhal – wordt momenteel overlegd met de school. Ook wordt met de school gesproken over de samenwerking die zij zoekt met basisscholen (sommige talenten zijn zo jong dat ze nog niet naar het voortgezet onderwijs gaan).

Met het ondersteunen van individuele sporters bij het vinden van huisvesting zullen wij zeer voorzichtig zijn, omdat huisvesting van sporters niet ten koste mag gaan van huisvesting van andere mensen die dringend behoefte hebben aan een woning.

4. Instrumenten voor de uitvoering van het sportbeleid

De rol van de overheid in de sport is voorwaardescheppend. In hoofdstuk 2 gaven we al aan dat dit voor ons betekent: deugdelijke accommodaties aanbieden, sport betaalbaar houden en luisteren naar het veld. Op deze aspecten gaan we in dit hoofdstuk in.

4.1. Sportaccommodaties

In het Masterplan Sportaccommodaties hebben we aangegeven waarom er juist nu reden is om na te denken over de kwaliteit, de kwantiteit en de spreiding van sportaccommodaties:

- De ontwikkeling van een nieuw sportcomplex in de Oosterhout, bestaande uit een sporthal, een dojo, een aerobicszaal, een fitnesscentrum voor jongeren, korfbal- en handbalvelden en een aantal openbare sport- en recreatievoorzieningen. Wanneer dit complex, zoals thans wordt voorzien, in 2003 wordt geopend, zal dit in ieder geval tot herverdeling van de beschikbare sporthaluren leiden en voor enkele sportverenigingen zelfs tot verhuizing.
- De wens van veel zaalsportverenigingen om, net als veel veldsportverenigingen, een eigen “thuisbasis” te hebben. Dat wil zeggen dat zij zoveel mogelijk willen trainen en spelen in één accommodatie. We willen nagaan of het na het gereedkomen van de sporthal Oosterhout mogelijk is elke vereniging een of meer “eigen” avonden in een “eigen” hal toe te wijzen.
- Spectaculaire demografische veranderingen zijn er in Alkmaar de komende jaren niet te verwachten maar wel kan de bevolkingssamenstelling per wijk veranderen doordat inbreioplekken en de nieuwe wijk Vroonermeer gereed komen en doordat het aantal allochtonen en het aantal senioren toeneemt. Ook wordt vastgesteld dat Alkmaar de grenzen van zijn fysieke groeimogelijkheden nadert. Met de beperkte ruimte moet efficiënt worden omgegaan. Het Masterplan Sportaccommodaties schuwt de woorden “verhuizing” en “samenwerking” niet.
- Versterking van de samenwerking kan ook om een andere reden bijdragen aan een gezondere sportinfrastructuur. Er worden de laatste jaren steeds hogere eisen aan sportverenigingen gesteld. Bestuur en beheer van vereniging en accommodatie worden steeds gecompliceerder. Door de komst van betaald personeel voor sommige taken wordt de verhouding met de vrijwilligers soms delicaat. Tegelijkertijd wordt er een steeds grotere deskundigheid gevraagd van de vrijwilligers – en dat terwijl het steeds moeilijker wordt vrijwilligers te vinden. Samenwerking tussen verenigingen kan leiden tot vermindering van de behoefte aan vrijwilligers en tot lastenverlichting voor de vrijwilligers. Met concentratie van verenigingen moet men echter voorzichtig zijn, omdat er ook nadelen aan zijn verbonden (verlies van identiteit, minder betrokkenheid etc.).
- Er zijn klachten over de kwaliteit van sommige accommodaties. Deze betreffen voornamelijk het onderhoud, de toegankelijkheid en vandalisme. Wij wilden nagaan wat wij kunnen doen om de kwaliteit te verbeteren.

Het Masterplan beschrijft vervolgens de accommodaties voor alle takken van sport die in Alkmaar kunnen worden bedreven en geeft per tak van sport aan welke beleidsvoornemens wij hebben. Het Masterplan onderscheidt twee reeksen voornemens, de eerste sporttakgebonden, de tweede algemeen. In bijlage 4 van deze nota worden ze herhaald.

Van al deze voornemens ligt onze prioriteit op dit moment bij de realisatie van het nieuwe sport-complex Oosterhout. De eerste fase daarvan, het aanpassen van de bestaande voetbalvelden van Alkmaarsche Boys, is al voltooid. De voorbereidingen voor de overige voorzieningen zijn in een vergevorderd stadium. Het is ons streven dat het nieuwe complex aan het begin van het zaal-sportseizoen 2003-2004 wordt opgeleverd. Onze tweede prioriteit is de bouw van een turnhal. Dit plan willen wij opnemen in de meerjarenbegroting 2004-2007. Realisering ervan hangt mede af van de voortgang van de werkgroep die de samenwerkingsvoornemens van de turnverenigingen gaat vormgeven en begeleiden. De renovatie van het wielersstadion, onze derde prioriteit, staat al op de meerjarenbegroting. Ook een plan van aanpak voor de opknopbeurt van het zwembad Hoornse Vaart inclusief overkapping van het buitenbad, prioriteit nummer vier, staat al op de meerjarenbegroting.

4.2. Investerings en subsidies

(35) Wij ondersteunen de sport in Alkmaar in de eerste plaats door te **investeren** in sportaccommodaties. De kwaliteitsimpuls die het Masterplan Sportaccommodaties behelst, vraagt een gefaseerde investering van in totaal € 9,8 miljoen. Daarnaast steken wij, zoals hiervoor al aangegeven, jaarlijks veel geld in de exploitatie van de gemeentelijke sportaccommodaties. Dat is een niet onaanzienlijke vorm van **indirecte subsidiëring** die door de sportverenigingen doorgaans over het hoofd wordt gezien, omdat ze het geld niet zelf in handen krijgen. De hoogte van deze bijdrage zal, als gevolg van de investeringen in het kader van het Masterplan Sportaccommodaties, stijgen tot ruim € 3 miljoen per jaar.

(36) Een belangrijk ander algemeen subsidie is het **breedtesportsubsidie** van ruim € 136.000 per jaar in de periode 2000-2005. Voor de vele toepassingen hiervan, grotendeels via het sportbureau, zie hoofdstuk 3. De gemeentelijke bijdrage in dit fonds zal de komende jaren toenemen in dezelfde mate als waarin het aandeel van het ministerie van VWS (in totaal € 0,5 miljoen) afneemt.

Het bekendste sportsubsidie is nog altijd het **jeugdledensubsidie**. Met ingang van 1 januari 2002 hebben wij de leeftijdsgrens waarvoor dit subsidie van toepassing is, met een jaar verhoogd. Verenigingen kunnen nu jeugdledensubsidie aanvragen voor leden tot en met 17 in plaats van 16 jaar. De bedragen zijn per 1 januari 2002 als volgt vastgesteld:

a. Verenigingen die uitsluitend buitensport bedrijven	€ 8 per jeugdlid
b. Verenigingen die binnen- én buitensport bedrijven	€ 9 per jeugdlid
c. Verenigingen die uitsluitend binnensport bedrijven	€ 10 per jeugdlid

(37) De bedragen zullen voortaan eenmaal in de drie jaar trendmatig worden verhoogd. We doen dit eenmaal in de drie jaar in plaats van jaarlijks om het mogelijk te maken de bedragen mooi af te ronden.

Non-profitorganisaties – dus ook sportverenigingen – die een jubileum vieren, kunnen voor een **jubileumbijdrage** bij de gemeente aankloppen. Sinds 1 januari 2002 zijn de bedragen als volgt:

10 of 12 ½ - jaar	€ 100
25 jaar	€ 250

40 jaar	€ 400
50 jaar	€ 500
60 jaar	€ 400
70 jaar	€ 400
75 jaar	€ 750
80 jaar	€ 400
90 jaar	€ 400
100 jaar	€ 1.000
elke 10 jaar erbij	€ 400
125 jaar	€ 1.250
150 jaar	€ 1.500
175 jaar	€ 1.750
200 jaar	€ 2.000

Het subsidie moet worden gebruikt voor de viering van het jubileum.

De Sportraad heeft aangedrongen op de instelling van een **investeringsfonds** voor verenigingen die problemen hebben met de instandhouding of verbetering van hun clubaccommodatie. Zoals we ook al in het Masterplan Sportaccommodaties hebben aangegeven, voelen wij hier niets voor. Er is in Alkmaar erg veel gerealiseerd zonder zo'n fonds. Wij vrezen dat dit gemakkelijk een graaijpot zou kunnen worden waarmee de sluwste wordt beloond en de zuinigste gestraft. Met goede, multi-functionele, sociale, creatieve plannen kan een vereniging altijd bij de gemeente aankloppen.

4.3. Overleg met het veld

Al sinds 1957 bestaat er in Alkmaar een belangenvereniging voor de georganiseerde sport: de **Sportraad van Alkmaar**. Doel van de Sportraad is "het onderling overleg tussen Alkmaarse sportverenigingen te bevorderen, hun belangen te behartigen en hun gezamenlijke activiteiten te coördineren, overheidsinstanties te adviseren en bestaande en nieuwe takken van sport te propageren en te stimuleren".

Terwijl allerlei andere categorale organisaties opkwamen, bloeiden en weer ten onder gingen, bleef de Sportraad onvermoeibaar doorgaan. Tal van vrijwilligers hebben zich in de loop der jaren ingezet voor het bestuur en diverse commissies. De blik werd geleidelijk verruimd van de georganiseerde sport tot de sport in het algemeen. Lang voordat de overheid het begrip "breedtesportimpuls" introduceerde, bedacht de Sportraad er plannen voor. Toen de overheid nog geen geld voor de sport had, vond de Sportraad elders potjes waarmee toch nog iets aan deskundigheidsbevordering of sportstimulering kon worden gedaan. Tal van gevraagde en ongevraagde adviezen hebben het gemeentebestuur in de loop der jaren bereikt. Dit zijn verdiensten die de Sportraad onbetwistbaar toekomen.

Deze belangrijke functie, deze "stem van het veld" willen wij in stand houden. Wij zien hiertoe de volgende mogelijkheden:

- (38) • Wij zullen de Sportraad bij alle belangrijke besluiten die de sport aangaan om advies vragen.
- (39) • Wij zullen de Sportraad sterk laten participeren in het bestuur van het sportbureau.
- Wij zullen de commissie overleg in sportzaken in ere herstellen (zie hieronder).

Sinds enkele jaren beschikt de Sportraad niet meer over een staffunctionaris. Het geld hiervoor wordt, met instemming van de Sportraad, gestoken in de functie van verenigingsondersteuner. Verder is er een secretaresse voor in de plaats gekomen, die tevens werkzaam is voor het sportbureau.

De secretaresse verhuist met het sportbureau mee naar het Gemeentelijk Sportbedrijf. Het kantoor van de Sportraad zal hierdoor de facto mee verhuizen naar De Meent. Dit is niet alleen een gunstige ontwikkeling in het kader van de één-loketedachte, het past ook beter in de plannen rondom de Sportzaal Oudorp (samenvoeging met de Oudorpse wijkcentra, vestiging van wijkgerichte voorzieningen).

- (40) Een goede aanvulling op de contacten met de Sportraad zijn de rechtstreekse **discussie-avonden** gebleken, die we nu al een aantal keren hebben gehouden met vertegenwoordigers van de sportverenigingen zelf. We willen deze gewoonte in stand houden. Er moet natuurlijk wel iets zijn om over te discussiëren. Het Masterplan Sportaccommodaties en deze beleidsvisie zijn zo'n basis. In de komende jaren kunnen concrete sportstimuleringsprojecten deze functie hebben.

De **commissie overleg in sport- en recreatie-aangelegenheden** bestaat net als de Sportraad sinds 1957. Zij heeft tot taak "het geven van advies en het doen van voorstellen uit eigen beweging of op verzoek aan burgemeester en wethouders of aan de gemeenteraad, omtrent alle zaken betreffende sport en recreatie in de gemeente, in de meest uitgebreide zin". De commissie wordt gevormd door de wethouder van sportzaken, drie raadsleden en drie leden uit het bestuur van de Sportraad. Zij leidt de laatste jaren een kwijnend bestaan en vergadert eigenlijk alleen nog maar eens per jaar voor een enkel advies over de hoogte van de tarieven voor sportaccommodaties.

- (41) Wij zullen deze commissie in te toekomst ten minste twee keer per jaar bijeenroepen. Wij zien er een belangrijk instrument in om een bijdrage te leveren aan de discussie – en daarmee aan de meningsvorming – door gemeenteraad en sportwereld over actuele sportzaken. Wij stellen voor de samenstelling van de commissie als volgt te wijzigen: wethouder van sportzaken, drie leden van de gemeenteraad, twee leden van het bestuur van de Sportraad en twee leden van het bestuur van het sportbureau. In voorkomende gevallen kunnen ad hoc deskundigen uit beleidsterreinen die de sport raken, worden uitgenodigd.

5. Evaluatie en controle

Zoals al vaker opgemerkt in deze nota, geven wij de uitvoering van onze beleidsvoornemens doorgaans in handen van niet-gemeentelijke organisaties. Wanneer het een beperkt aantal projecten of een beperkte bijdrage betreft, zoals bijvoorbeeld in het geval van de GGD, zullen wij van deze organisaties in ruil voor onze financiële steun tussentijdse verslagen en/of jaarverslagen vragen, die ook ter kennis van de commissie samenlevingszaken zullen worden gebracht.

In het geval van de Stichting Sportbureau, die de verantwoording krijgt voor het leeuwendeel van de uit te voeren activiteiten, zullen wij een budgetregeling opstellen, waarin heldere afspraken zullen worden gemaakt over

- het budget dat de stichting in enig jaar krijgt;
- de projecten die daarvoor moeten worden uitgevoerd en de werkwijze;
- de werkplannen op basis waarvan dit jaarlijks zal gebeuren en de totstandkoming daarvan;
- de aard, de wijze en de frequentie van de verslaglegging;
- evaluatie en controle.

De werkplannen en verslagen zullen ter kennis van commissie samenlevingszaken worden gebracht. Het werkplan voor 2003 zullen wij in overleg met de Sportraad, het stichtingsbestuur en de medewerkers van het sportbureau opstellen voor 1 januari 2003. De budgetregeling moet uiterlijk 1 januari 2004 ingaan en zal voordien om advies worden voorgelegd aan de Sportraad en aan de commissie samenlevingszaken.

De resultaten van deze nota zullen in de loop van 2004 worden geëvalueerd. Dat zal gebeuren via de normale overlegoranen maar ook door middel van discussie-avonden met sportverenigingen en andere sportorganisaties.

6. Samenvatting van de beleidsvoornemens

6.1. Beleidsvoornemens in deze beleidsvisie

We herhalen hier de beleidsvoornemens uit deze nota. Nu zijn ze ook geordend per doelgroep.

Daarbij moet worden aangetekend dat allochtonen en gehandicapten natuurlijk ook onder de doelgroep “jeugd” of “55-plussers” kunnen vallen. In de kolommen “allochtonen” en “gehandicapten” worden alleen die voornemens gemarkeerd die specifiek voor deze doelgroepen bestemd zijn en dus “bovenop” de algemene projecten voor jeugd of 55-plussers komen. Omgekeerd kunnen activiteiten in de kolommen “allochtonen” en “gehandicapten” natuurlijk zowel op jeugd als op 55-plussers gericht zijn.

1 = jeugd

2 = allochtonen

3 = mensen met een beperking

4 = 55-plussers

5 = sportverenigingen

Nr.	Beleidsvoornemens	1	2	3	4	5
Sport en gezondheid						
(1)	De voorlichtingscampagne van de GGD over de relatie tussen sport en gezondheid wordt ondersteund.	+	+	+	+	+
(2)	De voorlichting over het totale sportaanbod wordt verbeterd. Behalve één werkelijk “loket” komt er ook één virtueel loket.	+	+	+	+	+
(3)	De campagne Sport Safe van de GGD wordt ondersteund.					+
(4)	De campagne Smoke Free Teams van de GGD wordt ondersteund.	+				+
Schoolsport						
(5)	Vanaf 1 januari 2003 is het sportbureau niet langer onderdeel van Kern8 maar een zelfstandige stichting, gehuisvest in het kantoor van het GSB.	+	+	+	+	+
(6)	In het schooljaar 2002-2003 moeten de sportkennismakingslessen alle basisscholen bereiken.	+				
(7)	De sportzapkaart moet worden voortgezet en uiteindelijk worden meegenomen in de ontwikkeling van een stadspas.	+				
(8)	Het aantal schoolsporttoernooien wordt geleidelijk uitgebreid.	+				
(9)	De samenwerking met de Brede School wordt uitgebreid.	+				
(10)	Er komt een onderzoek naar de rol die het sportbureau kan spelen bij het aantrekken van meer vakleerkrachten lichamelijke oefening voor het basisonderwijs.	+				
(11)	Er komt een pilotproject “De klas beweegt”.	+				
Georganiseerde sport						
(12)	Verenigingsondersteuning wordt voortgezet en uitgebreid.					+
Wijkgericht sporten						
(13)	Wijkgerichte sportactiviteiten worden voortgezet.	+	+	+	+	+
(14)	Sportieve vakantie-activiteiten worden voortgezet.	+				
Ongeorganiseerde sport						
(15)	Het Speelplan 10+ wordt voortgezet.	+				
(16)	Er komt een werkgroep voor veilige skeelerroutes.	+			+	
(17)	Er komt een skatebaan in het sportcomplex Oosterhout. De sportvelden op dit complex (met uitzondering van de voetbalvelden van Alkmaarsche Boys) worden openbaar toegankelijk op de tijden dat de sportverenigingen deze niet gebruiken.	+			+	
(18)	Er komt een sport- en speluitleen.	+	+	+	+	+

		1	2	3	4	5
Onvoorzene vragen						
(19)	In de werkplannen en de budgettering wordt rekening gehouden met onvoorzene breedtesportinitiatieven die grotendeels slechts een klein financieel steuntje in de rug vragen.	+	+	+	+	+
Jeugdbeleid						
(20)	Voortzetting en uitbreiding van het gebruik van sport als middel in het jeugdbeleid.	+				
Aangepast sporten						
(21)	Wij zijn bereid huisvesting te bieden aan een regionale coördinator aangepast sporten die in dienst is van Sportservice Noord-Holland, op voorwaarde dat de regiogemeenten bereid zijn hierin te participeren.			+		
Allochtonen						
(22)	Kleinschalige initiatieven van allochtone sporters worden ondersteund.		+			
(23)	Er komen sportactiviteiten voor asielzoekers en activiteiten in het kader van het inburgeringstraject.		+			
(24)	Kinderen die op de leeftijd van 8 à 9 jaar nog niet kunnen zwemmen, krijgen extra kansen om hun zwemdiploma te halen.	+	+			
(25)	Het sportbureau moet speciale sportstimuleringsactiviteiten ontwikkelen voor allochtone meisjes.	+	+			
(26)	Sportorganisaties die een actief beleid voeren om integratie van allochtone sporters te bevorderen, kunnen hiervoor subsidie krijgen.		+			+
Gay sporters						
(27)	Projecten die tot doel hebben de integratie van homo's en lesbiennes bij sportverenigingen te bevorderen, komen in aanmerking voor subsidie.	+			+	+
55-plussers						
(28)	Het sportbureau moet in samenwerking met de SKWO sportstimuleringsprojecten voor oudere sporters ontwikkelen naar het voorbeeld van het Groningse GALM-model.				+	
Vrouwen en meisjes						
(29)	Het sportbureau moet initiatieven ontwikkelen om de participatie van vrouwen en meisjes in de sport te vergroten.	+	+	+	+	+
Topsport						
(30)	Handbal, hockey, honk- en softbal, turnen en zwemmen zijn potentiële speerpunten van topsport in Alkmaar. Verenigingen in deze takken van sport komen in principe in aanmerking voor ondersteuning in de accommodatiesfeer indien ze aan de in deze nota genoemde voorwaarden voldoen.					+
(31)	Verenigingen die aan de in deze nota genoemde voorwaarden voldoen, komen in principe in aanmerking voor subsidie dat tot doel heeft jeugdig talent in Alkmaar te houden.	+				+
(32)	Wij zullen met de Sportraad en andere betrokkenen overleggen over aanvullende maatregelen om te voorkomen dat jonge talenten vertrekken uit Alkmaar.	+				
(33)	Ondersteuning van individuele sporters is mogelijk bij het volgen van een LOOT-opleiding en/of bij het vinden van huisvesting.	+				
Sportaccommodaties						
(34)	Zie bijlage 4 en Masterplan Sportaccommodaties.	+	+	+	+	+
Subsidies						
(35)	Door de uitvoering van het Masterplan Sportaccommodaties wordt het gemeentelijk aandeel in de kosten van de sportaccommodaties verhoogd.					+
(36)	Het breedtesportsubsidie ten behoeve van de in hoofdstuk 3 beschreven projecten wordt gehandhaafd.	+	+	+	+	+
(37)	Het jeugdledensubsidie wordt voortaan trendmatig verhoogd.	+				+

		1	2	3	4	5
Overlegvormen						
(38)	Wij zullen de Sportraad bij alle belangrijke besluiten die de sport aangaan om advies vragen.	+	+	+	+	+
(39)	Wij zullen de Sportraad vragen te participeren in het bestuur van het sportbureau.	+	+	+	+	+
(40)	Wij zullen waar mogelijk discussie-avonden met de sportverenigingen blijven beleggen.					+
(41)	De commissie overleg in sportzaken wordt uitgebreid met twee leden van het bestuur van het sportbureau en wordt voortaan twee keer per jaar bijeengeroepen.	+	+	+	+	+

6.2. Beleidsvoornemens Masterplan Sportaccommodaties

De onderstaande beleidsvoornemens zijn een samenvatting van het Masterplan Sportaccommodaties, dat bij deze Beleidsvisie behoort. Voor meer informatie over deze voornemens verwijzen wij naar het Masterplan.

Sporttakgebonden	
American football	Nieuwe huisvesting (bij DFS).
Atletiek	<ul style="list-style-type: none"> • Versteving draagvlak sportpark Viaanse Molen (zie: turnen). • Onderzoek mogelijkheden aanbrengen windscherm.
Badminton	Herverdeling van speeltijden / verhuizingen na gereedkomen sporthal Oosterhout.
Basketbal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verbetering kwaliteit accommodatie. ▪ Gebruik sporthal Alkmaar-Noord mogelijk na gereedkomen sporthal Oosterhout en herverdeling van speeltijden ▪ Topwedstrijden in gerenoveerd wielersstadion
Bowls	Binnen- en buitenactiviteiten samenbrengen (De Meent?).
Denksporten	Stichting Denksportcentrum is betrokken bij voorbereiding vestiging denksportcentrum in nieuwe wijkaccommodatie in De Mare.
Gymnastiek/turnen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gymzalen twee keer per dag schoonmaken. ▪ Nieuwe aerobicszaal in sportcomplex Oosterhout. ▪ Bouw turnhal op sportpark Viaanse Molen. Verbetering kwaliteit materialen en –opslag. Voorwaarde: vérgaande samenwerking tussen de vier turnverenigingen. ▪ Onderzoek naar mogelijkheden om enkele gymzalen vrij te maken voor de turnsport. Voorwaarde: zie bouw turnhal.
Handbal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tophandbal mogelijk maken in Alkmaar. ▪ Concentratie van binnen- en buitenactiviteiten AHC Kolping. ▪ Topwedstrijden in gerenoveerd wielersstadion ▪ Herverdeling zaaltrainingsuren na gereedkomen sporthal Oosterhout.
Hockey	Tophockey mogelijk maken in Alkmaar.
Honk- en softbal	Nieuw honk- en softbalcomplex aanleggen in sportgebied Alkmaar-West. Voorwaarde: vérgaande samenwerking tussen de honk- en softbalverenigingen.
Jeu de boules	Zoeken naar overdekte accommodatie in Alkmaar-Zuid.
Judo	Nieuwe voorziening in sporthal Oosterhout.
Kanoën	<ul style="list-style-type: none"> • Verbreden en verdiepen water Troelstrakade. • Aanleg recreatieve kanoroutes in en om Alkmaar.
Korfbal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer ruimte voor Celeritas in sporthal Alkmaar-Noord. ▪ Nieuwe binnen- en buitenaccommodatie voor DSO in Oosterhout.
Krachtsport / fitness	In het sportcomplex Oosterhout komt een nieuw krachthonk voor jongeren (vervanging voor Flash, Oudorp).
Rugby	Onderzoek naar mogelijkheden aanleg wetravel.
Schaatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Veiliger maken verkeerssituatie rondom De Meent. • Nagaan of technische verbeteringen mogelijk zijn in de ijshal. • Nieuwe borstelmachine voor IJsclub Koedijk.
Skaten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er komt een skatevoorziening in de Oosterhout. ▪ Er komt een werkgroep voor het uitzetten van veilige inline-skateroutes in Alkmaar.
Voetbal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanleg van een nieuw sportpark in het sportgebied Alkmaar-West. Voorwaarde: vérgaande samenwerking tussen AFC'34 en Almaria Victrix. ▪ Eventuele verplaatsing van Jong Holland in relatie tot verplaatsing drafbaan en woningbouw aan de Sportlaan. ▪ Fusie tussen FC Huiswaard en Go Ahead (reeds geëffectueerd). ▪ Gefaseerde aanleg van wetravelden op alle voetbalcomplexen.
Volleybal	Herverdeling van uren/verenigingen na gereedkomen sporthal Oosterhout.
Wandelsport	Kosten organisatie avondvierdaagse beperken.
Wielrennen	Wielersstadion renoveren en overkappen, zodat een multifunctioneel sport- en ontspanningscentrum ontstaat.

Zwemmen	<ul style="list-style-type: none"> • Grote opknapbeurt Hoornse Vaart. • Overkapping 50m-wedstrijdbassin. • Daarna concentratie van het verenigingszwemmen in Hoornse Vaart, daarna per bad gedifferentieerde watertemperaturen. • Overleg met zwemverenigingen over gedifferentieerde tarieven.
---------	---

Algemeen

a. Klachten	Er komt een andere regeling om met (de communicatie over) klachten om te gaan.
b. Communicatie	De communicatie met de verenigingen wordt verbeterd.
c. Beheer hallen en zalen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alle gymnastieklokalen worden vanaf 1 januari 2002 twee keer per dag schoongemaakt. ▪ Maatregelen verschillend per hal/zaal, bijv. actiever beheer, betere fietsenstalling, geïsoleerde ligging tegengaan door iets bij te bouwen. ▪ In nieuwe pachtovereenkomsten ook kwaliteitseisen voor kantines.
d. Jongeren centrum Oosterhout	Het krachthonk wordt exclusief voor jongeren. De aerobicszaal is ook voor anderen te huur.
e. Vandalisme	Zie c.
f. I/D'ers op alle complexen	De gemeente beraadt zich nog op de positie van de I/D'ers.
g. Hoogte tarieven	Voor de jaarlijkse stijging van de tarieven zullen we de bestaande gemeentelijke gedragslijn volgen, te weten jaarlijks bij het opstellen van de begroting wordt de hoogte van de stijging centraal vastgesteld, gebaseerd op (verwachte) loon- en prijsstijgingen.
h. Investeringsfonds	Komt er niet.
i. Tarievenstelsel	Na het gereedkomen van de sporthal Oosterhout komt er een nieuw tarievenstelsel voor alle sporthallen.
j. Hoogte ozb	Verenigingen die in problemen komen, kunnen ondersteuning van gemeente vragen mits zij inzage geven in de volledige boekhouding.
k. Accommodatiegebruik bij uitwisselingen	Voortaan ook bij uitwisseling met één zusterstad gratis.
l. Jeugdvoorzieningen	Financiële ondersteuning onder bepaalde voorwaarden mogelijk.
m. Krachthonken	Geen financiële ondersteuning.
n. Spreiding sportvoorzieningen	Zal na uitvoering van dit plan sterk verbeterd zijn.
o. Verlies kantine	Voor zaalsportverenigingen die door verhuizing hun kantine verliezen, wordt compensatie gezocht in de pachtcontracten in de nieuwe accommodatie.
p. Kleine huurders	Wanneer door hun aanwezigheid activiteiten die wij belangrijker vinden, worden geblokkeerd, zullen wij de huurovereenkomst verbreken (echter niet zonder overleg).
q. Topsportaccommodaties	Als potentiële topsportverenigingen hebben zich clubs aangemeld uit de volgende takken van sport: handbal, hockey, honk-/softbal, turnen, zwemmen. Indien deze verenigingen voldoen aan de in deze nota gestelde voorwaarden, kunnen zij in aanmerking komen voor ondersteuning in de accommodatiesfeer.

Bijlage 1: Definities

- *Topsport*: het voorbereiden op en deelnemen aan wedstrijden op het hoogste internationale niveau (Europese en wereldkampioenschappen en Olympische Spelen) binnen een sport met voldoende participatie en spreiding over de gehele wereld (definitie van NOC*NSF).
- *Breedtesport*: alle vormen van sport en beweging met uitzondering van topsport. Daarbinnen onderscheiden we:
  - een *binnensport* is een sport die overwegend in een overdekte accommodatie wordt beoefend (bijv. badminton, basketbal, volleybal);
  - een *buitensport* is een sport die overwegend op een onoverdekte accommodatie of zonder accommodatie wordt beoefend (bijv. hockey, rugby, voetbal);
  - een *binnen-/buitensport* is een sport die in ongeveer gelijke mate in een overdekte als op een onoverdekte accommodatie wordt beoefend (bijv. handbal, korfbal, tennis);
  - een *individuele sport* is een sport die uitsluitend door één persoon kan worden beoefend zonder dat daarvoor medesporters nodig zijn (bijv. fitness, kanoën, paardensport); wedstrijden kunnen vaak ook wel in teamverband worden gespeeld.
  - een *semi-individuele sport* is een sport die door één persoon kan worden beoefend maar uitsluitend met behulp van een medespeler of een tegenstander (bijv. schaken, tennis, vechtsporten); wedstrijden kunnen vaak ook wel in teamverband worden gespeeld.
  - een *teamsport* is een sport die uitsluitend door een verband van een aantal sporters kan worden beoefend tegen een verband van een aantal tegenstanders (bijv. handbal, korfbal, waterpolo).

Daarnaast gebruiken wij de volgende begrippen:

- *Georganiseerde sport* is sport die in een sportvereniging wordt beoefend. Zo'n vereniging hoeft niet noodzakelijkerwijs bij NOC*NSF te zijn aangesloten. Kenmerkend voor een sportvereniging is dat sport een *doel* op zichzelf is.
- *Anders georganiseerde sport* is sport die georganiseerd is in een ander verband dan een sportvereniging, bijv. sportscholen, fitnesscentra, bedrijfsverenigingen, buurtsport, sport georganiseerd door sociaal-cultureel werk. Kenmerkend voor anders georganiseerde sport is dat sport als *middel* wordt gebruikt om een ander doel te bereiken (commercieel of ideëel).
- *Schoolsport* is de verzamelnaam voor alle bewegingsactiviteiten die door of met behulp van scholen worden georganiseerd. Dus bijvoorbeeld scholencompetities, schoolsporttoernooien en sportkennismakingsactiviteiten. Schoolsport is een vorm van anders georganiseerde sport.
- *Ongeorganiseerde sport* is sport die het individu zelf of samen met anderen onderneemt zonder accommodatie of andersoortige ondersteuning voor zichzelf of de groep te vragen.

Bijlage 2: Sportdeelname in Alkmaar

Eenmaal in de drie jaar vragen wij de Alkmaarders in de omnibusenquête naar hun sport- en beweeggedrag. Er zijn enquêtes voor volwassenen en voor jongeren. We noemen hier enkele conclusies van de omnibusenquête van 2000 onder volwassenen. Grote verschillen met de enquête van 1997 zijn er niet.

- Van de totale Alkmaarse bevolking van 18 jaar en ouder zegt 91% zeker 5 dagen per week minstens een half uur per dag te bewegen tijdens alledaagse situaties als traplopen, hond uitlaten, fietsen etc. Zij voldoen hiermee aan de norm voor een gezonde hoeveelheid dagelijkse lichaamsbeweging. Van de Alkmaarders met een niet-Nederlandse achtergrond voldoet een significant lager percentage aan de norm (82%).
- Bijna de helft (46%) van de Alkmaarders van 18 jaar en ouder doet aan sport (d.w.z. dat zij minstens één keer per week gedurende minimaal 45 minuten intensieve lichamelijke arbeid verrichten). Dit betekent dat meer dan de helft van de Alkmaarders niet aan sport doet!
- Mensen van 18 t/m 29 jaar sporten vaker dan gemiddeld, daarna neemt de sportdeelname geleidelijk af. Onder 65-plussers is de sportdeelname significant lager dan gemiddeld.
- Allochtone Alkmaarders sporten minder vaak dan autochtone Alkmaarders (36% tegen 47%).
- Het aantal sporters neemt toe naarmate het opleidingsniveau en het netto huishouden-inkomen hoger zijn.
- Mensen die geen betaald werk hebben, sporten minder dan mensen met een fulltime of parttime baan (ook als pensioengerechtigden en vutters buiten beschouwing worden gelaten).
- De sportdeelname in de wijk Overdie is significant lager dan gemiddeld in Alkmaar (35% tegen 46%).
- Van de volwassen Alkmaarders die momenteel niet aan sport doen (dat is dus iets meer dan de helft van alle Alkmaarders), heeft 82% dit in het verleden wel gedaan. Als redenen noemen de niet sportende Alkmaarders: geen tijd (40,8%), gezondheidsredenen (26,5%), te oud (18,4%), niet leuk / geen zin (12,7%), te duur (9,2%). Mannen vinden zichzelf eerder te oud om te sporten dan vrouwen. Naarmate mensen ouder worden, noemen ze tijdgebrek minder vaak als reden en gezondheidsredenen juist vaker. Hetzelfde geldt voor mensen met een hoger inkomen. Mensen met een lager inkomen noemen de hoge kosten vaker als reden om niet te sporten. Mensen met thuiswonende kinderen zeggen vaker dan gemiddeld dat ze geen tijd hebben om te sporten. Allochtonen noemen onbekendheid met de sportmogelijkheden vaker dan autochtonen als reden om niet te sporten. Niet-sportende inwoners van de wijken Overdie en West zeggen relatief vaak te oud te zijn om te sporten.
- Van de volwassen, niet-sportende Alkmaarders is 32% vast van plan weer aan sport te gaan doen en 34% overweegt dit. Ook hier zien we dat het daarbij vooral gaat om 18- tot 30-jarigen, mensen die nog thuiswonende kinderen hebben, hoger opgeleiden en beter betaalden.

De meest recente omnibusenquête onder de jeugd (drie verschillende enquêtes voor de leeftijdsgroepen 9 t/m 11, 12 t/m 15 en 16 t/m 20 jaar) is gehouden in 1999. De conclusies hiervan zijn:

- Van de totale groep is 66% lid van een sportvereniging of sportschool. Dit percentage neemt af met de leeftijd: van 77% in de jongste groep via 69% in de middengroep tot 50% in de oudste groep.
- Jongeren die in georganiseerd of anders georganiseerd verband sporten, sporten ook vaker ongeorganiseerd.
- Jongens zijn vaker lid van een sportvereniging en sporten vaker ongeorganiseerd dan meisjes. Jongens sporten bovendien frequenter en beoefenen meer verschillende sporten. Ze doen ook andere sporten: bij jongens zijn vooral voetbal en vecht-/verdedigingssporten populair, bij meisjes vooral paardrijden, gymnastiek/turnen, fitness/aerobics en zwemmen. Ongeorganiseerd doen jongens meer aan voetbal, basketbal en tafeltennis en meisjes meer aan skaten/skeeleren, schaatsen, trimmen/hardlopen en zwemmen.
- Van de kinderen met een niet-Nederlandse moeder doet 33% niet aan sport. Bij kinderen met een Nederlandse moeder ligt dit percentage significant lager: 18%.
- De voornaamste redenen om niet te sporten, zijn: te veel huiswerk (25%), een bijbaantje (19%), tijdelijk gestopt (14%), gezondheidsredenen (11%), te duur (11%), geen zin in wedstrijden (10%), niet leuk (9%).
- Op de vraag of ze in Alkmaar kunnen sporten zoals ze willen, antwoordt 16% ontkennend. De meest genoemde redenen zijn: “er zijn geen plekken om mijn favoriete sport te beoefenen” en “er zijn geen verenigingen in of rond Alkmaar voor mijn favoriete sport”.
- Bijna alle 9- t/m 20-jarigen hebben een zwemdiploma. Het percentage diplomabezitters is het hoogst onder de 12- t/m 14-jarigen (98%). Jeugd met een niet-Nederlandse moeder heeft minder vaak een zwemdiploma (80%).
- Aan de sportieve vakantie-activiteiten heeft 39% van de jeugd wel eens meegedaan. De belangstelling is het grootst onder de 9- t/m 14-jarigen.

Bijlage 3: Bereikbaarheid ambtenaren

Voor vragen over verhuur, beheer en onderhoud van sportaccommodaties:

Gemeentelijk Sportbedrijf	
Postadres: Postbus 53 1800 BC ALKMAAR	Bezoekadres: Terborchlaan 301 (bij ijsbaan De Meent; ingang achter fitnesscentrum en ijshal)
tel. algemeen: 5128724 Bereikbaar tijdens kantooruren E-mail: sportbedrijf@alkmaar.nl	
Hoofd:	B. Glim, tel. 5128724 E-mail: bglim@alkmaar.nl
Sportvelden:	G. Bakker, tel. 5128724 E-mail: gbakker@alkmaar.nl
Sporthallen en –zalen:	W. Veenis, tel. 5128724 E-mail: sportbedrijf@alkmaar.nl
Zwembaden:	P. van Dorselaer, tel. 5110245 E-mail: sportbedrijf@alkmaar.nl

Voor vragen over het sportbeleid in het algemeen:

Sector Maatschappelijke Ontwikkeling	
Postadres: Postbus 53 1800 BC ALKMAAR	Bezoekadres: Noorderkade 1C (Kwakelhuis; ingang: glazen deur met blauwe lijsten tussen etalages keukencentrum)
Beleidsambtenaar sport en recreatie: G. de Boer, tel. 5191518 Bereikbaar op maandag t/m woensdag E-mail: gdeboer@alkmaar.nl	